

Investigating the Factors Governing the Informativeness of Stock Prices Using the DEMATEL Approach

Mohammad Hossein Ramazani Zare

Ph.D. Candidate, Department of Accounting, Kashan Branch, Islamic Azad University, Kashan, Iran. E-mail: mhrz100@gmail.com

Meysam Arabzadeh*

*Corresponding Author, Assistant Prof., Department of Accounting, Kashan Branch, Islamic Azad University, Kashan, Iran. E-mail: meysam.arabzadeh@iau.ac.ir

Ali Namaki

Assistant Prof., Department of Finance, Faculty of Management, University of Tehran, Tehran, Iran. E-mail: alinamaki@ut.ac.ir

Mohammad Alipour

Assistant Prof., Department of Accounting , Khalkhal Branch, Islamic Azad University, Khalkhal, Iran. E-mail: uniclass@gmail.com

Abstract

Objective: Stock price informativeness refers to the extent to which the market price of a share is informative and contains information about the real and underlying economic conditions of that share. It can be one of the most prominent topics in the field of company investment in developed and developing markets. Several factors can affect stock price awareness. Companies proficient in effectively communicating and disseminating information to investors tend to achieve superior performance in the capital market, often resulting in an increase in their stock prices. Stock price informativeness enables companies and industries to be aware of the latest developments and events related to the capital market and thus, to make intelligent investment decisions. Stock price informativeness denotes the degree to which a share's market price conveys valuable information about its true underlying economic conditions. Accordingly, this study endeavors to enhance our understanding of this domain by evaluating the efficacy of factors that influence stock price informativeness. Accordingly, the purpose of this research is to investigate the effectiveness of factors affecting the informativeness of stock price announcements in companies listed on the Tehran Stock Exchange.

Methods: This research employs a mixed-methods approach, combining both qualitative and quantitative methods within an inductive-deductive framework. The research

participants in the qualitative part were professors and financial managers. According to the purpose of the research, sampling was done in a purposeful way, using the snowball technique, with a number of 17 individuals. The research's statistical population comprised financial managers from companies listed on the stock exchange. Out of this population, 68 managers in this field participated in the study, selected through the stratified probability sampling method.

Results: The data obtained from semi-structured interviews led to the extraction of 41 factors influencing stock price informativeness. In this research, the focus has been on factors that impact other variables, along with factors that are influenced by them. Additionally, it has identified factors that permeate and are receptive to permeation. Based on Dematel analysis, management stability factors, management strategies, board experience, and transaction volume are the most important factors that are both penetrable and penetrant. Among the factors examined, state ownership, political conditions, economic factors, and capital market laws exert the most significant influence. Additionally, factors such as managerial stability, strategic company management, the presence of a strategic plan, and growth expectations have been found to have the greatest impact among the other variables.

Conclusion: In this research, the factors affecting stock price informativeness have been identified. "Given that the decisions made by managers and investors hinge on their understanding of stock price information, it becomes imperative for researchers and financial industry executives to place significant emphasis on cultivating this awareness and comprehending the factors that influence it". "Therefore, the researchers of the present study suggest that diversifying ownership, delivering timely and precise financial information to investors, and fostering interaction with shareholders can be instrumental in bolstering investors' trust in the company's management and decision-making".

Keywords: Stock price informativeness, Investors, Stock exchange, DEMATEL approach.

Citation: Ramazani Zare, Mohammad Hossein; Arabzadeh, Meysam; Namaki, Ali & Alipour, Mohammad (2023). Investigating the Factors Governing the Informativeness of Stock Prices Using the DEMATEL Approach. *Financial Research Journal*, 25(2), 343- 368. <https://doi.org/10.22059/FRJ.2023.357932.1007454> (in Persian)

Financial Research Journal, 2023, Vol. 25, No.2, pp. 343- 368
Published by University of Tehran, Faculty of Management
<https://doi.org/10.22059/FRJ.2023.357932.1007454>
Article Type: Research Paper
© Authors

Received: February 27, 2023
Received in revised form: April 22, 2023
Accepted: June 05, 2023
Published online: July 22, 2023

بررسی عوامل حاکم بر آگاهی‌بخشی اعلان قیمت سهام با استفاده از رویکرد دیماتل

محمدحسین رمضانی زارع

دانشجوی دکتری، گروه حسابداری، واحد کاشان، دانشگاه آزاد اسلامی، کاشان، ایران. رایانامه: mhrz100@gmail.com

* میثم عرب‌زاده

نویسنده مسئول، استادیار، گروه حسابداری، واحد کاشان، دانشگاه آزاد اسلامی، کاشان، ایران. رایانامه: meysam.arabzadeh@iau.ac.ir

علی نمکی

استادیار، گروه مالی، دانشکده مدیریت، دانشگاه تهران، تهران، ایران. رایانامه: alinamaki@ut.ac.ir

محمد علی‌پور

استادیار، گروه حسابداری، دانشکده علوم انسانی، واحد خلخال، دانشگاه آزاد اسلامی، خلخال، ایران. رایانامه: uniclass@gmail.com

چکیده

هدف: آگاهی‌دهندگی قیمت سهام به این موضوع اشاره دارد که قیمت بازار یک سهم تا چه حد در خصوص وضعیت اقتصادی واقعی و زیربنای آن، آگاهی‌بخش است و محتوای اطلاعاتی دارد. از سوی دیگر، آگاهی‌دهندگی قیمت سهام، از بر جسته‌ترین موضوعات در زمینه سرمایه‌گذاری شرکت در بازارهای توسعه‌یافته و در حال توسعه است. عوامل متعددی بر آگاهی‌دهندگی قیمت سهام تأثیر می‌گذارند. این پژوهش بر آن است تا با واکاوی اثرگذاری و اثرپذیری عوامل مؤثر بر آگاهی‌بخشی اعلان قیمت سهام، در غنی‌سازی دانش در این زمینه سهیم باشد.

روش: این پژوهش در زمرة پژوهش‌های آمیخته با رویکرد کیفی و کمی در منطق استقرایی - قیاسی است. مشارکت‌کنندگان پژوهش در بخش کیفی، استاید و مدیران مالی بودند. با توجه به هدف پژوهش، نمونه‌گیری به صورت هدفمند، با استفاده از تکنیک گلوله برفی و به تعداد ۱۷ نفر انجام شد. جامعه آماری پژوهش در بخش کمی، مدیران مالی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس بود که با بهره‌گیری از روش نمونه‌گیری احتمالی طبقه‌ای، ۶۸ نفر از مدیران این حوزه در پژوهش مشارکت کردند.

یافته‌ها: داده‌های به دست آمده از مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته، به استخراج ۴۱ عامل مؤثر بر آگاهی‌بخشی اعلان قیمت سهام انجامید. بر اساس تحلیل دیماتل، عوامل ثبات مدیریت، استراتژی‌های مدیریتی، تجربه هیئت‌مدیره و حجم معاملات عوامل بسیار مهمی محسوب می‌شوند که ضمن نفوذ پذیربودن، نفوذ کننده هم هستند. مالکیت دولتی، شرایط سیاسی، عوامل اقتصادی و قوانین بازار سرمایه، بیشترین تأثیرگذاری را در میان عوامل دارند و عوامل ثبات مدیریتی، مدیریت راهبردی شرکت و برنامه راهبردی، بیشترین تأثیر را از سایر عوامل می‌پذیرند.

نتیجه‌گیری: تصمیم‌های مدیران و سرمایه‌گذاران، بر آگاهی از اطلاعات قیمت سهام مبتنی است؛ بنابراین ضروری است این آگاهی‌بخشی و عوامل مؤثر بر آن، در کانون پژوهشگران و متولیان اجرایی حوزه مالی قرار گیرد.

کلیدواژه‌ها: آگاهی‌بخشی قیمت سهام، سرمایه‌گذاران، بورس اوراق بهادار، رویکرد دیماتل.

استناد: رمضانی زارع، محمدحسین؛ عرب‌زاده، میثم؛ نمکی، علی و علی‌پور، محمد (۱۴۰۲). بررسی عوامل حاکم بر آگاهی‌بخشی اعلان قیمت سهام با استفاده از رویکرد دیماتل. *تحقیقات مالی*, ۲(۲۵)، ۳۴۳-۳۶۸.

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۱۲/۰۸

تحقیقات مالی، ۱۴۰۲، دوره ۲۵، شماره ۲، صص. ۳۴۳-۳۶۸

تاریخ ویرایش: ۱۴۰۲/۰۲/۰۲

ناشر: دانشکده مدیریت دانشگاه تهران

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۳/۱۵

نوع مقاله: علمی پژوهشی

تاریخ انتشار: ۱۴۰۲/۰۴/۳۱

© نویسنده‌گان

doi: <https://doi.org/10.22059/FRJ.2023.357932.1007454>

مقدمه

آگاهی بخشی قیمت سهام (SPI) توجه بسیاری از پژوهشگران و سرمایه‌گذاران را به خود جلب کرده است (اولاً، جیانگ، شهاب و ژنگ^۱، ۲۰۲۰). آگاهی بخشی قیمت سهام، میزان تأثیر اطلاعات حسابداری شرکت در قیمت سهام است. به عبارت دیگر، به معنای میزان درجه‌ای است که اطلاعات حسابداری شرکت در قیمت سهام لحاظ شده است (ها^۲، ۲۰۲۳). زمانی آگاهی بخشی قیمت سهام زیاد است که اطلاعات حسابداری آن شرکت، بیشتر در قیمت آن لحاظ شده باشد و زمانی آگاهی بخشی کم است که اطلاعات شرکت کمتر در قیمت تأثیر داشته باشد. هم‌زمانی قیمت سهام معیاری معکوس برای سنجش آگاهی بخشی قیمت سهام است. در نتیجه، هم‌زمانی قیمت سهام کمتر نشان‌دهنده آگاهی بخشی بیشتر است و هر چه هم‌زمانی قیمت سهام بیشتر باشد، آگاهی بخشی سهام کمتر است (Dasgupta، Gan و Gao^۳، ۲۰۰۸). در یک بازار کارآمد، آگاهی بخشی قیمت سهام تمام اطلاعات موجود را ترکیب و تصمیمات مهم مدیران، سرمایه‌گذاران و سایر شرکت‌کنندگان را منعکس می‌کند (Sila، González و Hagendorff^۴، ۲۰۱۷). در برخی شرایط فرصت طلبانه مدیران، محیطی از اطلاعات نامتقارن بین مدیران و سرمایه‌گذاران خارجی ایجاد می‌کند که مانع از آن می‌شود تا سرمایه‌گذاران به‌طور دقیق قیمت‌گذاری خاصی را که مربوط به شرکت است، انجام دهند (بن نصر و کوست^۵، ۲۰۱۴؛ کیم، ژانگ، لی، و تیان^۶، ۲۰۱۴). آگاهی دهنده‌گی قیمت سهام، بسیاری از عناصر مختلف درون‌سازمانی و برون‌سازمانی را شامل می‌شود. مطالعات قبلی درباره اطلاعات قیمت سهام نشان می‌دهد که سرمایه‌گذاران تمایل دارند که به‌طور خاص، بر زمینه بازارهای سهام تمرکز کنند، در حالی که این موضوع در بازارهای سهام در حال ظهور نیز که در آن ساختار نظارتی و نهادی ضعیف است، وجود دارد (وو^۷، ۲۰۱۷). اطلاع‌رسانی قیمت سهام را می‌توان به عنوان میزان اطلاعات خاص شرکت در قیمت سهام تعریف نمود. بر اساس نظر فریرا و فرناندز، تغییرات بازده خاص شرکت، تخمینی از مقدار نسبی اطلاعات خاص شرکت در مقابل صنعت و اطلاعات سطح بازار است که بر قیمت‌ها در طول سال مالی تأثیر می‌گذارد (چنگ و گول^۸، ۲۰۱۵). همچنین باید توجه شود که اطلاعات قیمت سهام، به عنوان جایگزینی برای نقدینگی بازار سهام، در پیش‌بینی رشد تولید عمل می‌کند. قیمت‌های سهام مملو از اطلاعات است و بیشتر این اطلاعات، بازارهای سهام کارآمد را نشان می‌دهد. اطلاعات بیشتر (کمتر) در سطح سیستماتیک (ویژه شرکت) مانع نقش اطلاع‌رسانی قیمت سهام در تسهیل رشد تولید واحدهای تجاری می‌شود (چنگ و همکاران^۹، ۲۰۱۲). حتی مدیران واحدهای تجاری، هنگام تصمیم‌گیری برای وضعیت نقدینگی شرکت، از اطلاعاتی که در بازار سهام وجود دارد نیز استفاده می‌کنند. به ویژه در زمانی که قیمت حاوی اطلاعات بیشتری باشد، برای مدیران واحدهای تجاری نیز می‌تواند امری جالب توجه باشد و از

1. Ullah, Jiang, Shahab & Zheng

2. Ha

3. Dasgupta, Gan & Gao

4. Sila, Gonzalez & Hagendorff

5. Ben-Nasr & Cosset

6. Kim, Zhang, Li & Tian

7. Vo

8. Cheng & Gul

9. Cheng et al

طرفی در آگاهی دهنده‌گی قیمت سهام بسیار مؤثرند. علاوه بر این، اثر چشمگیر اطلاع‌رسانی قیمت سهام بر حساسیت‌های موجود نسبت به قیمت، به دلیل قیمت‌گذاری نادرستی که در بازار وجود دارد و حتی پس از کنترل آن موارد، منابع مختلف اطلاعات خصوصی، عمومی و مدیریتی نیز باقی می‌ماند (Frésard¹, ۲۰۱۲). اطلاع‌رسانی ضعیف قیمت سهام، به معنای محیط اطلاعاتی ضعیف شرکت است که توانایی سرمایه‌گذاران خارجی در بازار سرمایه را برای پیش‌بینی عملکرد شرکت و تدوین تصمیم‌های ارزش‌گذاری کاهش می‌دهد و این، به سهم خود، اعتماد سرمایه‌گذاران و توانایی بازار سرمایه برای تخصیص کارآمد منابع مالی به شرکت‌های دارای فرصت‌های رشد را کاهش می‌دهد (Dinig, Ho, & Li², ۲۰۱۳). افشار اطلاعات به وسیله شرکت‌ها، از ابزارهای مهم مدیران برای انتقال اطلاعات مربوط به عملکرد مالی برای سرمایه‌گذاران، اعتبار دهنده‌گان و سایر افراد ذی نفع است و از دلایل مهم تقاضا برای جریان اطلاعاتی قیمت سهام، مسائل نمایندگی و عدم تقارن اطلاعات محسوب می‌شود. بین پرداخت مبتنی بر حقوق صاحبان سهام و اطلاع‌رسانی قیمت سهام در راستای انگیزه اندازه‌گیری عملکرد، رابطه مثبت و در مقابل، با انگیزه اشتراک ریسک سازگار رابطه منفی وجود دارد (Bent, Garvey, Milbourn, & Wang³, ۲۰۱۹). در نمونه‌ای، از ۴۷۶۸ شرکت منحصربه‌فرد، در ۲۵ کشور اتحادیه اروپا، در دوره زمانی ۲۰۰۱ تا ۲۰۱۰، برای انجام آزمایش‌های تجربی مربوط به اطلاع‌رسانی قیمت سهام استفاده شده است که با تجزیه و تحلیل معیارهای کیفیت گزارشگری مالی بیان می‌دارد که آگاهی دهنده‌گی قیمت سهام، دارای ارتباط منفی بین همزمانی قیمت سهام و پذیرش TPD است که از این استدلال حمایت می‌کند که افشار اجرایی بیشتر، به اطلاعات بیشتر در خصوص قیمت سهام کمک می‌کند (Watanabe & Truluske⁴, ۲۰۱۲).

بورس اوراق بهادار تهران مهم‌ترین و اصلی‌ترین مرکز برای مبادلات سرمایه‌ای در ایران تلقی می‌شود و کارایی این نهاد، مستلزم تصمیم‌گیری درست عوامل موجود در آن است. از آنجایی که سرمایه‌گذاران بالقوه و بالفعل، مهم‌ترین گروه فعال در این بازار هستند، تصمیم‌گیری مناسب آن‌ها بر پایه اطلاعات صحیح و بهنگام، بهویژه در ارتباط با آگاهی دهنده‌گی قیمت سهام، در هدایت سرمایه‌ها و همچنین تخصیص بهینه آن‌ها نقش بسزایی دارد. بازار سرمایه به عنوان یکی از زیرسیستم‌های بخش مالی اقتصاد همراه با بازار پول، در توسعه فعالیت‌های اقتصادی و ایجاد وضعیت مطلوب اقتصادی در کشورهای مختلف کارکرد بسیار مهمی دارد (Fخاری، ولی‌پور خطیر و موسوی، ۱۳۹۶). از طرفی می‌توان گفت که شاخص کل بورس اوراق بهادار تهران نشان‌دهنده آن است که طی چندین سال اخیر قیمت‌های سهام بسیار ناپایدار بوده است که می‌تواند تأثیری نامطلوب بر فضای اقتصادی کشور بگذارد.

با توجه به اینکه بخشی از مالکیت شرکت‌ها در اختیار سهامداران حرفه‌ای عمدۀ قرار دارد که بر خلاف گروه سهامداران جزء اطلاعات داخلی با ارزشی درباره چشم‌اندازهای آتی و راهبردهای تجاری و سرمایه‌گذاری‌های بلندمدت شرکت، از طریق ارتباط مستقیم با مدیران شرکت در اختیار دارند و از طرفی شفافیت سود از طرق فراوانی همچون انتشار گزارش‌های مالی تا حد زیادی می‌تواند مشکل عدم تقارن اطلاعاتی بین این گروه‌ها را کاهش دهد؛ به همین دلیل

1. Frésard

2. Ding, Hou, Kuo & Lee

3. Bennett, Garvey, Milbourn & Wang

4. Watanabe & Truluske

بررسی تأثیرگذاری و تأثیرپذیری عوامل مؤثر بر آگاهی بخشی پس از بررسی و انجام اقدامات مقتضی که مطرح خواهد شد، بسیار کارآمد است. آگاهی دهنگی قیمت سهام را می‌توان جزء نظریه‌های اصلی و پنهان حوزه مالی در نظر گرفت و از طرفی، می‌توان آن را از برجسته‌ترین موضوعات در زمینه سرمایه‌گذاری شرکت در بازارهای توسعه یافته و در حال توسعه قلمداد کرد. عوامل متعددی بر آگاهی دهنگی قیمت سهام مؤثرند. با توجه به اقدام‌های انجام گرفته و نیز، با توجه به اینکه تاکنون پژوهشی مشاهده نشده است که تأثیرگذاری و تأثیرپذیری عوامل مؤثر برآگاهی بخشی اعلان قیمت سهام در بازار سرمایه را بررسی کند، این پژوهش با هدف بررسی تأثیرگذاری و تأثیرپذیری عوامل مؤثر برآگاهی بخشی اعلان قیمت سهام در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران اجرا شده است که نتایج آن، بر اساس نظر خبرگان حوزه مالی ارائه خواهد شد. سؤال اصلی پژوهش این است که تأثیرگذاری و تأثیرپذیری عوامل مؤثر برآگاهی بخشی اعلان قیمت سهام در بورس اوراق بهادار تهران چگونه است؟

مبانی نظری پژوهش

آگاهی بخشی قیمت سهام به این موضوع اشاره دارد که قیمت بازار یک سهم تا چه حد درباره وضعیت واقعی اقتصادی و زیربنایی آن، سهم آگاهی بخشی دارد و دارای محتوای اطلاعاتی است (Rosmianingrum, Arshad, Mohammed & Leo¹, ۲۰۲۲). بازارهای مالی با تجمعیت اطلاعات از بخش‌های مختلف بازار، در اطلاع‌رسانی قیمت سهام نقش مهمی دارند. قیمت سهام سیگنال‌های مفیدی را به تصمیم گیرنده‌گان در اقتصاد واقعی ارائه می‌دهد (Goldestein², ۲۰۲۳) با این حال، سودمندی قیمت سهام بستگی به این دارد که مدیران تا چه حد آگاه باشند (Back & Crotty³, ۲۰۱۵). افزایش مشارکت در بازارهای مالی و بحث شفاف درباره دارایی‌ها در مجتمع عمومی می‌تواند با ارائه اطلاعات بیشتر به سرمایه‌گذاران، به رشد اقتصادی کمک کند (Biankotti⁴, ۲۰۲۱). آگاهی بخشی قیمت سهام با توجه به مفهوم کارایی بازار، به معنای این است که تمام اطلاعات موجود در بازار قبلاً در قیمت جاری سهام منعکس شده است (Staibis, Kاظم‌نژاد و ذوالقدری, ۱۳۹۰). افشاء بیشتر اطلاعات شرکت باعث می‌شود قیمت سهام، آگاهی بخشی بیشتری داشته باشد. هر چه کیفیت اطلاعات و قابلیت مقایسه اطلاعات شرکت بیشتر باشد در نتیجه امکان مقایسه اطلاعات شرکت با صنعت و دیگر شرکت‌های فعال در بازار بیشتر می‌باشد و در نتیجه قیمت سهام شرکت از آگاهی بخشی بیشتری بخوددار خواهد بود (Dí Cesari و هوائیگ میر⁵, ۲۰۱۵). اطلاعات موجود در قیمت اوراق بهادار، هدایتگر تصمیمات مهمی است که از سوی مدیران، سرمایه‌گذاران و سایر ارکان در اقتصاد گرفته می‌شود (Ferisard, ۲۰۱۲). مفهوم کارایی در حقیقت میزان درجه‌ای است که قیمت سهام، اطلاعات مربوطه در دسترس را به موقع منعکس می‌کند (حکمت، رحمانی، ملانظری، موسوی و قالیاف اصل، ۱۳۹۹). بر اساس فرضیه بازار کار، منظور از کارایی اطلاعاتی، موقعیتی است که در بازار، قیمت‌ها به سرعت نسبت به اطلاعات

1. Rosmianingrum, Arshad, Mohammed & Leo

2. Goldestein

3. Back & crotty

4. Biancotti

5. De Cesari et al

جدید تعديل شوند و سطح کارایی بازار توسط سرعت و کیفیت واکنش به اطلاعات تعیین می‌شود (اسکندری، سعیدی و فلاخ شمس، ۱۴۰۰). آگاهی‌بخشی قیمت سهام تا حد زیادی به اطلاعات یا سیاست‌های خاص شرکت بستگی دارد که می‌تواند توسط بازار قیمت گذاری شود. ظرفیت قیمت سهام برای تأثیرگذاری بر تصمیمات مدیران، علاقه شدیدی را در بین محققان دانشگاهی ایجاد کرده است. در مدل ایجاد شده توسط مایرز و مجلوف (۱۹۸۴)، مدیران نسبت به سرمایه‌گذاران خارجی، از فرصت‌های سرمایه‌گذاری شرکت‌های خود آگاهترند. به این ترتیب، در آن شرایط، مدیران تمایل داشتند که حرکات بازار سهام را نادیده بگیرند؛ زیرا سیگنال‌های بازار هیچ دانش جدیدی در اختیار آن‌ها قرار نمی‌داد (ها، ۲۰۲۳). سودمندی محتوای اطلاعاتی قیمت سهام به یک حوزه تحقیقاتی جذاب تبدیل شده است که توجه محققان را به خود جلب کرده است (زانگ، لی و لو، ۲۰۲۱). مدیران می‌توانند از اطلاعات آشکار شده توسط قیمت سهام به عنوان ورودی برای وظیفه نظارت خود استفاده کنند (زانگ، ۲۰۲۰). به طور مسلم، هیئت‌مدیره باید ناظر بهتری باشد. معاملات داخلی به قیمت‌های اطلاعاتی سهام کمک می‌کند؛ زیرا قیمت‌ها در واقع ارزش واقعی شرکت را منعکس می‌کنند. معاملات داخلی در واقع می‌تواند قیمت سهام را از نظر اطلاعاتی کارآمدتر کند (خو، ۲۰۲۱).

پیشنهاد تجربی پژوهش

ها (۲۰۲۳) در پژوهشی با عنوان «محافظه‌کاری و آگاهی‌بخشی قیمت سهام» بیان کرد که چگونه گزارشگری مالی محافظه‌کارانه بر اطلاع‌رسانی قیمت سهام تأثیر می‌گذارد که به عنوان میزانی که قیمت فعلی بازار منعکس‌کننده اطلاعات سود آتی است، تعریف می‌شود. ارتباط مثبت بیشتر بین محافظه‌کاری و اطلاع‌رسانی قیمت سهام با ۱. پوشش تحلیلگر کمتر و کاهش پراکندگی پیش‌بینی، ۲. افزایش قیمت پیشنهادی و تقاضای بیشتر و پژوهش و توسعه بیشتر و ۳. کیفیت افشاری مالی کمتر وجود دارد. به طور کلی، شواهد نشان می‌دهد که محافظه‌کاری با بهبود محیط اطلاعاتی شرکت، آگاهی‌بخشی قیمت سهام را بهبود می‌بخشد و سود نهایی بهبود آگاهی‌بخشی قیمت سهام از طریق محافظه‌کاری در شرکت‌هایی با محیط‌های اطلاعاتی ضعیفتر آشکارتر است.

دای، فن و ژانگ^۴ (۲۰۲۲) در پژوهشی با عنوان «تخرب خلاقانه و آگاهی‌بخشی قیمت سهام در اقتصادهای نوظهور» بیان کردند که تخریب خلاقانه، می‌تواند اطلاعات قیمت سهام را افزایش دهد؛ زیرا شرکت‌های نوآور تمایل بیشتری به رفتار شگفت‌انگیز دارند. افزایش آگاهی‌بخشی قیمت سهام توسط نوآوری سازمانی در بازارهای نوظهور یا در حال توسعه، به نوعی نتیجه مالکیت اجرایی و معاملات داخلی است. تخریب خلاقانه می‌تواند اطلاعات قیمت سهام را افزایش دهد، در حالی که مالکیت اجرایی با یک اثر میانجی جزئی، در مسیر چنین نفوذی نقش ایفا می‌کند. اثرهای تخریب خلاقانه بر اطلاعات قیمت سهام در سراسر کشورها نابرابر است و مالکیت اجرایی نقش حیاتی در این تأثیر در اقتصادهای نوظهور دارد.

1. Zhang, Li & Lu

2. Zhang

3. Xu

4. Dai, Fan & Zhang

وانگ و خیانگ^۱ (۲۰۲۱) در پژوهشی با عنوان «تأثیر رفتار گلهای صندوق‌های سرمایه‌گذاری اوراق بهادر چین بر ارزش شرکت: اثرات واسطه‌ای آگاهی‌بخشی قیمت سهام و هزینه نمایندگی» با در نظر گرفتن اطلاعات قیمت سهام و هزینه نمایندگی به عنوان متغیرهای واسطه، تأثیر رفتار گلهای صندوق‌های سرمایه‌گذاری اوراق بهادر چین (SIF) را بر ارزش شرکت بررسی کردند. برای تجزیه و تحلیل تجربی، از روش رگرسیون گام‌به‌گام استفاده نمودند و نتیجه گرفتند: ۱. رفتار گلهای SIF‌ها به طور چشمگیری بر آگاهی‌بخشی قیمت سهام تأثیر منفی می‌گذارد؛ ۲. آگاهی‌بخشی قیمت سهام به طور مثبت با ارزش شرکت مرتبط است، در حالی که هزینه نمایندگی تأثیر منفی شایان توجهی بر ارزش شرکت دارد؛ ۳. آگاهی‌بخشی قیمت سهام و هزینه نمایندگی به ترتیب اثرات واسطه‌ای جزئی مهمی را بین رفتار گلهای SIF و ارزش شرکت بازی می‌کنند.

ژانگ و همکاران (۲۰۲۱) در پژوهشی با عنوان «شفافیت و آگاهی‌بخشی قیمت سهام: شواهدی از یک آزمایش طبیعی در چین» به بررسی تأثیر شفافیت بر آگاهی‌بخشی قیمت سهام با استفاده از یک تغییر بروزنزا در چین پرداختند و نتیجه گرفتند که افزایش شفافیت ناشی از افشاری جزئیات شرکت در مورد استفاده آن‌ها از وجوده، به طور قابل توجهی آگاهی‌بخشی قیمت سهام آن‌ها را افزایش می‌دهد. این اثر برای شرکت‌هایی با عدم تقارن اطلاعاتی بالاتر و برای شرکت‌هایی با توضیحات دقیق‌تر، قوی‌تر است.

اولاه و همکاران (۲۰۲۰) در پژوهشی با عنوان «تجربه خارجی هیئت‌مدیره و آگاهی‌بخشی قیمت سهام» به تجربه خارجی هیئت‌مدیره بر اطلاع‌رسانی قیمت سهام از سال ۲۰۰۸ تا ۲۰۱۶ در شرکت‌های چینی پرداختند. یافته‌های تجربه نشان می‌دهد که تجربه خارجی هیئت‌مدیره، بر آگاهی‌بخشی قیمت سهام تأثیر مثبت و معناداری دارد. با تحلیل نقش عوامل نظارت خارجی، نتایج نشان می‌دهد که تجربه خارجی هیئت‌مدیره تأثیر مثبت و معناداری بر آگاهی‌بخشی قیمت سهام در غیاب عوامل نظارت خارجی مانند کیفیت حسابرسی دارد. یافته‌های این پژوهش برای استفاده از تکنیک‌های پیشرفته و گنجاندن متغیرهای ابزاری مفید است. به طور کلی این پژوهش از نظریه و استنگی به منابع و اثر جایگزینی بر رابطه بین تجربه خارجی هیئت‌مدیره و آگاهی‌بخشی قیمت سهام پشتیبانی می‌کند.

امیری و حسینی (۱۳۹۸) نیز در پژوهشی با عنوان «نقش هم زمانی قیمت و آگاهی‌بخشی قیمت سهام در انتخاب سبد بهینه سهام» به تأثیر اطلاعات بر قیمت سهام، آگاهی‌بخشی قیمت سهام می‌گویند. در محیط‌های اطلاعاتی مناسب اثر انتشار اطلاعات شرکت بر قیمت سهام بیشتر است؛ بنابراین آگاهی‌بخشی قیمت سهام بیشتر است. اثر متغیرهای بازار و صنعت بر قیمت سهام کاهش می‌یابد و همزمانی قیمت نیز کاهش می‌یابد.

روش‌شناسی پژوهش

با توجه به سوال پژوهش در بخش کیفی مبنی بر اینکه عوامل مؤثر بر آگاهی‌بخشی اعلان قیمت سهام کدام‌اند؟ به بررسی پیشینه پژوهش، مصاحبه نیمه‌ساختاریافته و جمع‌آوری اطلاعات اقدام شد. مشارکت‌کنندگان پژوهش در بخش

کیفی شامل اعضای هیئت علمی دانشگاه در رشته‌های مالی، حسابداری و همچنین مدیران مالی در بازار سرمایه و شرکت‌های پذیرفته شده در بورس بودند که همگی این افراد مدرک کارشناسی ارشد یا دکتری و همچنین، دست کم ۱۰ سال سابقه کار داشتند. پیشینه تجربی پژوهش نشان می‌دهد که اکثر پژوهش‌ها، بر عواملی همچون عوامل اقتصادی، ساختار مالکیت دولت، تخصص و تجربه هیئت‌مدیره، بازدهی صنعت و... در زمینه عوامل مؤثر بر آگاهی‌بخشی اشاره کردند؛ از این‌رو علاوه بر بررسی پیشینه پژوهش اقدام به مصاحبه نیمه ساختار یافته با استاید و مدیران مالی به‌نوعی تکمیل کننده داده‌های خام شد. در همین راستا، با هدف دستیابی به اطلاعاتی جامع‌تر، مشارکت‌کنندگان پژوهش را نمایندگان هر دو گروه تشکیل داده است. نمونه‌گیری در این بخش به صورت هدفمند، با استفاده از تکنیک گلوله‌برفی و به تعداد ۱۷ نفر انجام شد. خلاصه‌ای از بخش کیفی در جدول ۱ بیان شده است.

جدول ۱. خلاصه‌ای از بخش کیفی پژوهش

بخش اول	روش	مشارکت‌کنندگان	روش نمونه‌گیری	تعداد نمونه	ابزار گردآوری اطلاعات	پایایی و روایی
بخش کیفی پژوهش	تحلیل محتوا کیفی	پیشینه پژوهش، استاید حوزه مالی و حسابداری و مدیران مالی	نمونه‌گیری هدفمند، گلوله برفی	۱۷ نفر از خبرگان	مصاحبه نیمه ساختار یافته	قابلیت اعتماد از طریق کنترل همتا

تعیین حجم نمونه با استفاده از اصل اشباع نظری صورت گرفت. مصاحبه‌ها در بخش کیفی به صورت چهره‌به‌چهره و با سوال‌های نیمه ساختار یافته انجام شد و سپس با استفاده از فرایند کدگذاری، عوامل مؤثر بر آگاهی‌بخشی اعلان قیمت سهام شناسایی شد. با استفاده از روش تحلیل محتوا کیفی، به تحلیل و استخراج کدهای پژوهش اقدام شد. در پژوهش‌های کیفی، قابلیت اعتماد را معیاری جایگزین برای روایی و پایایی تلقی کرده و براند که این مفهوم، از چهار حیث اعتبارپذیری، انتقال‌پذیری، اتکاپذیری و تأییدپذیری مدنظر قرار گیرد. در این پژوهش، معیارهای فوق با راهبردهای گوناگون مدنظر قرار گرفته‌اند. برای افزایش اعتبار پژوهش، از کنترل همتا استفاده شد و علاوه بر پژوهشگران اصلی، یک همکار پژوهشی دیگر نیز در کدگذاری مشارکت داشت. بعد از مقایسه و توافق درباره کدگذاری بین پژوهشگر و همکار پژوهشی، اعتبار کدگذاری مورد تأیید قرار گرفت.

بنا بر سؤال پژوهش در بخش کمی: عوامل شناسایی شده چه تأثیری بر یکدیگر دارند یا چه تأثیری از یکدیگر می‌پذیرند؟ برای پاسخ به این سؤال، جامعه‌آماری پژوهش در بخش کمی، مدیران مالی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس هستند و بر اساس تجربه و سابقه کاری ارزندهای که دارند، برگزیده شدند. با بهره‌گیری از روش نمونه‌گیری احتمالی طبقه‌ای، ۶۸ نفر از مدیران این حوزه انتخاب شدند. کفايت نمونه با استفاده از آزمون KMO بررسی و تأیید شد. ابزار گردآوری اطلاعات در بخش کمی پرسشنامه زوجی بود که روایی و پایایی آن با استفاده از شاخص CVR، آزمون کاپای کوهن و آزمون مجدد تأیید شد. در آزمون کاپای کوهن نیز، میزان عدد معناداری و مقدار آزمون که بالاتر از ۶۰ درصد است، پایایی لازم پرسشنامه را نشان می‌دهد. اعتبار محتوا پرسشنامه این مطالعه، با بهره‌گیری از نظرهای

تخصصی پنج نفر از افراد آگاه به موضوع پژوهش تأیید شد. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش دیماتل استفاده شد. روش دیماتل یک ابزار تصمیم‌گیری است که به شناسایی و تجزیه و تحلیل روابط متقابل بین متغیرها در یک سیستم کمک می‌کند (امیری، صادقی‌نیا، پایانی و شفیزاده^۱، ۲۰۱۱). می‌توان از آن برای شناسایی عوامل کلیدی که بیشترین تأثیر را بر یک مشکل یا موضوع خاص دارند و برای شناسایی روابط علی بین این عوامل استفاده کرد (تزنگ و هوانگ^۲، ۲۰۱۱). برای کمک به تصمیم‌گیرندگان در درک روابط متقابل پیچیده بین متغیرها در یک سیستم و اتخاذ تصمیمات آگاهانه بر اساس این درک طراحی شده است (امیری و همکاران، ۲۰۱۱).

از ابزار پرسشنامه مقایسه زوجی در بخش دیماتل استفاده شد. پرسشنامه‌های مقایسه زوجی، ابزاری برای تصمیم‌گیری است که معمولاً برای اندازه‌گیری اهمیت نسبی یا تأثیر عوامل مختلف بر یک نتیجه خاص استفاده می‌شود. در این پرسشنامه‌ها از پاسخ‌دهندگان درخواست می‌شود که هر عامل را با هر عامل دیگری مقایسه کنند و به هر مقایسه در مقیاس صفر تا پنج نمره‌ای اختصاص دهند. مقیاس صفر تا پنج در پرسشنامه‌های مقایسه زوجی، روشی رایج برای سنجش اثربخشی و تأثیر عوامل است. نمره صفر نشان می‌دهد که عامل مهم نیست یا تأثیری ندارد، در حالی که نمره پنج نشان می‌دهد که عامل بسیار مهم یا تأثیرگذار است. نمرات بین درجات مختلف اهمیت یا تأثیر را نشان می‌دهد.

جدول ۲. آزمون پایایی

معناداری	Approx. T	خطا	اوژش		
۰/۰۰۰	۶/۲۳۸	۰/۱۰۱	۰/۶۱۸	Kappa	Measure of Agreement

جدول ۳. کاپای کوئن و روایی محتوا

روایی محتوا	کاپا	متغیر
۰/۶۹	۰/۶۲	کل متغیرها

یافته‌های پژوهش

اطلاعات جمعیت‌شناختی

در بخش کیفی پژوهش، از ۱۷ خبره بهره برده شد که ۳ نفر زن و ۱۴ نفر مرد بودند و از این تعداد، ۱۰ نفر عضو هیئت‌علمی دانشگاه و ۱۲ نفر از مدیران مالی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس بودند. در بخش کمی پژوهش، ۶۸ نفر مشارکت کردند که ۱۱ نفر مدرک کارشناسی، ۴۲ نفر کارشناسی ارشد و ۱۵ نفر مدرک دکتری تخصصی داشتند.

یافته‌های بخش کیفی

بر اساس تحلیل پیشینه پژوهش و مصاحبه‌ها، کدهای نهایی استخراج شدند.

1. Amiri, Sadaghiyani, Payani & Shafieezadeh
2. Tzeng & Huang

جدول ۴. عوامل مؤثر بر آگاهی‌بخشی اعلان قیمت سهام

کدها	مفاهیم	کدها	مفاهیم
A۲۱	نسبت درصد سهام شناور واحد تجاری	A۱	عوامل اقتصادی
A۲۲	قوانين بازار سرمایه	A۲	شرایط سیاسی
A۲۳	حجم معاملات	A۳	سیاست‌های کلان پولی - مالی - ارزی
A۲۴	بازده دارایی‌ها	A۴	بی‌ثباتی نرخ ارز
A۲۵	ریسک غیرسیستماتیک	A۵	مالکیت دولتی
A۲۶	بازده حقوق صاحبان سهام	A۶	انحصاری بودن
A۲۷	بازده سرمایه‌گذاران	A۷	روابط با رقبا و شرکا در صنعت
A۲۸	پرداخت به موقع سود	A۸	شاخص ساز بودن صنعت
A۲۹	انتظارات رشد	A۹	تجربه هیئت‌مدیره
A۳۰	توزیع اطلاعات به‌روز و بهنگام	A۱۰	تخصص هیئت‌مدیره
A۳۱	شفافیت اطلاعات مالی	A۱۱	استقلال هیئت‌مدیره
A۳۲	جدایی مالکیت از مدیریت	A۱۲	ساختمان هیئت‌مدیره
A۳۳	دانش مالی مدیرعامل	A۱۳	اجرای دستورالعمل حاکمیت شرکتی
A۳۴	استراتژی‌های مدیریتی	A۱۴	مدیریت راهبردی شرکت
A۳۵	بازهی صنعت	A۱۵	دارابودن برنامه راهبردی
A۳۶	قیمت گذاری دستوری در هر صنعت	A۱۶	سهامداران نهادی
A۳۷	راهبری و گزارش تفضیلی	A۱۷	نوع اظهارنظر حسابرسی
A۳۸	راعیت استانداردهای حسابرسی	A۱۸	نامه مدیریتی حسابرسان
A۳۹	کارآمد بودن گزارش‌ها	A۱۹	تجربه حسابرس
A۴۰	رقابی داخلی و خارجی	A۲۰	ارزش بازار سهام واحد تجاری
A۴۱	ثبتات مدیریت		

یافته‌های بخش گمی

روش دیماتل

دیماتل روشنی جامع است که می‌تواند برای تجزیه و تحلیل و حل مشکلات پیچیده ناشی از روابط علی‌بین چندین عامل مورد استفاده قرار گیرد (لين و لين، ۲۰۰۸). این روش برای اولین بار توسط مؤسسه يادبود باتل در ژنو در دهه ۱۹۷۰ توسعه یافت و برای بررسی و حل مجموعه‌ای از مسائل پیچیده و به هم پیوسته استفاده شد (تنزگ و هوانگ، ۲۰۱۱).

تسای و چو، ۲۰۰۹). این روش شامل ساخت ماتریسی از مقایسه‌های زوجی بین عوامل مختلف و سپس استفاده از تکنیک‌های ریاضی برای تبدیل این مقایسه‌ها به یک نمایش گرافیکی از روابط متقابل بین عوامل است (متنس، آکیلدیز، یتکین و ترک اغلو، ۲۰۱۵). نمایش گرافیکی حاصل می‌تواند برای شناسایی مهم ترین عوامل در سیستم و همچنین، روابط علی کلیدی بین این عوامل استفاده شود (آکیوز و چلیک، ۲۰۱۵). ایده اساسی در پس روش دیماتل شناسایی روابط علی بین عوامل مختلف در یک سیستم و تجزیه و تحلیل نقاط قوت و ضعف این روابط است.

گام‌های روش دیماتل

برای تحلیل کمی نتایج بخش کیفی پژوهش، گام‌های روش دیماتل به ترتیب اجرا شده است.

گام اول: محاسبه ماتریس میانگین A: با محاسبه میانگین ماتریس A به این ترتیب، می‌توان نظرات چندین متخصص را در نظر گرفت و درک جامع تری از اهمیت نسبی یا تأثیر عوامل مختلف در سیستم ایجاد کرد. درایه‌های ماتریس A طبق معادله ۱ محاسبه می‌شود. عنصر a_{ij} ماتریس متوسط A، مقدار متوسط پاسخ‌های ارائه شده توسط خبرگان H برای مقایسه زوجی بین عوامل i و j است.

$$a_{ij} = \frac{1}{H} \times \sum_{k=1}^H X_{ij}^{(K)} \quad (رابطه ۱)$$

ماتریس میانگین در این مرحله، یک ماتریس ۴۱ در ۴۱ بود که درایه‌های A۱ تا A۴۱ آن همان داده‌های استخراج شده از مصاحبه‌هاست.

جدول ۵. ماتریس میانگین

M	A _۱	A _۲	A _۳	A _۴	A _۵	A _۶	A _۷	A _۸	A _۹	A _{۱۰}	A _{۱۱}	A _{۱۲}	A _{۱۳}	A _{۱۴}	A _{۱۵}	A _{۱۶}	A _{۱۷}	A _{۱۸}	A _{۱۹}	A _{۲۰}	
A _۱	.	۲/۵	۳/۶	۴/۱	۲/۴	۱/۶	۰/۷	۰/۲	.	.	.	۰/۱	۱/۷۵	۳/۳	۳/۲	۱/۸	۰/۶	۰/۷	۱/۲	۴/۱	
A _۲	۳/۸	.	۳	۴/۲	۳/۷۵	۳	۲/۵	۱/۸	۰/۲	۰/۲۱	۰/۲۳	۰/۵۵	۱/۷۵	۲/۲	۲/۱	۲	۱/۷۵	۰/۳۳	۰/۴۶	۳/۶	
A _۳	۱	۱/۵	۰	۳/۶	۲/۸	۳	۱/۹	۰/۱	.	.	.	۰/۹	۳/۶	۳/۵	۲/۱	۰/۷۵	۰/۸	۱/۱	۱		
A _۴	۲/۴	۳/۲	۳/۳	۰	۰/۳	۰	۲/۷	۱/۱	۰	۰	۰	۰/۱۵	۲/۷	۳/۱	۰/۱	۰/۲۵	۰/۲۶	۰/۱	۳/۹		
A _۵	۲/۳	.	۰	۱/۱	۰	۳/۳	۳	۲/۹	۳	۲/۴	۳/۱	۳/۴	۲/۸	۲/۷	۲/۵	۳/۹	۲/۱	۱/۷	۰	۰/۲۵	
A _۶	.	۰	۰	۰	۳/۳	۰	۲	۴/۵	۲/۲	۰	۲/۶	۳/۱	۱/۱	۱/۵	۱/۲	۱/۹	۱/۲	۲/۵	۱/۲	۲/۱	
A _۷	.	۰	۰	۰	۰	۰	۲/۱	۰	۱/۹	۲/۳	۲/۱	۳	۱/۱	۲/۸	۲/۴	۲/۳	۲/۶	۰	۰/۲	۰/۲	
A _۸	.	۰	۰	۰	۰	۰	۳/۴	۰	۳/۱	۱/۹	۱/۱	۰/۸	۲/۶	۲/۲	۲	۲/۳	۰	۲/۳	۱/۵	۳/۹	
A _۹	.	۰	۰	۰	۰	۰	۲	۴/۳	۳/۶	۰	۳/۸	۴/۱	۳/۷	۳/۱	۴/۸	۴/۶	۱/۳	۳/۲	۳/۶	۰	۴/۵
A _{۱۰}	.	۰	۰	۰	۰	۰	۱/۹	۴/۲	۳/۵	۳/۵	۰	۳/۹	۳/۶	۲/۵	۴/۷	۴/۵	۱/۲	۳/۳	۳/۵	۰	۴/۴
A _{۱۱}	.	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱/۳	۱/۹	۲/۷	۲/۹	۰	۲/۱	۲/۹	۲/۲	۲/۳	۱/۹	۱/۶	۲/۱	۰	۳/۶

1. Tsai & Chou

2. Mentes, Akyildiz, Yetkin & Turkoglu

3. Akyuz & Celik

گام دوم: پس از محاسبه میانگین ماتریس A از پاسخ‌های کارشناسان در یک ماتریس مقایسه زوجی، مرحله بعدی محاسبه ماتریس نرمال شده روابط مستقیم D است. عناصر مورب ماتریس نرمال شده روابط مستقیم D روی صفر تنظیم می‌شوند، زیرا آن‌ها رابطه بین یک عامل و خود را نشان می‌دهند، که همیشه بی‌همیت است.

$$D = m \times A$$

(۲) رابطه

$$m = \min \left[\frac{1}{\max \sum_{j=1}^n |aij|}, \frac{1}{\max \sum_{i=1}^n |aij|} \right] \quad \text{رابطه (۳)}$$

مجموع هر ردیف زا میانگین ماتریس A نشان‌دهنده مجموع اثرات مستقیمی است که عامل i بر سایر عوامل می‌گذارد؛ از این‌رو میزان $\max \sum_{j=1}^n |aij|$ نمودار مجموع اثرات مستقیمی است که عاملی با بیشترین تأثیر مستقیمی بر سایر عوامل دارد. از آنجایی که مجموع هر ستون i از ماتریس A نشان‌دهنده مجموع اثرات مستقیمی است که عامل i از آن دریافت می‌کند، میزان $\max \sum_{i=1}^n |aij|$ بیانگر مجموع اثرات مستقیمی است که عاملی دریافت می‌کند که بیشترین تأثیر را از سایر عوامل می‌پذیرد. برای به‌دست آوردن ماتریس نرمال شده روابط مستقیم D، یک ماتریس اسکالر مثبت m به عنوان حداقل مقدار بین دو مقدار حدکثربه دست آمده از مجموع مقادیر مطلق سطرها و ستون‌های ماتریس A محاسبه می‌شود. از این ماتریس اسکالر برای نرمال‌سازی استفاده می‌شود.

جدول ۶. ماتریس روابط نرمال شده روابط مستقیم (شدت نسبی حاکم بر روابط مستقیم)

D	A ₁	A ₂	A ₃	A ₄	A ₅	A ₆	A ₇	A ₈	A ₉	A ₁₀	A ₁₁	A ₁₂	A ₁₃	A ₁₄
۱	..	./.۰۳۲	./.۰۳۳	./.۰۳۸	./.۰۲۲	./.۰۱۵	./.۰۰۶	./.۰۰۱/.۰۰۰۲	./.۰۱۶	./.۰۳۱
A _۲	./.۰۳۵	..	./.۰۲۸	./.۰۳۹	./.۰۳۵	./.۰۲۸	./.۰۲۳	./.۰۱۶	./.۰۰۱	./.۰۰۱	./.۰۰۲	./.۰۰۵	./.۰۱۶	./.۰۲۰
A _۳	./.۰۰۹	./.۰۱۴	..	./.۰۳۳	./.۰۲۶	./.۰۲۸	./.۰۱۷	./.۰۰۰۹/.۰۱۷	./.۰۳۳
A _۴	./.۰۲۲	./.۰۳۰	./.۰۳۱	..	./.۰۰۲	..	./.۰۲۵	./.۰۱۰/.۰۰۱	./.۰۲۵
A _۵	./.۰۲۱/.۰۱۰	..	./.۰۳۱	./.۰۲۸	./.۰۲۷	./.۰۲۸	./.۰۲۲	./.۰۲۹	./.۰۳۲	./.۰۲۶	./.۰۲۵
A _۶/.۰۳۱	..	./.۰۱۸	./.۰۴۳	./.۰۲۰	..	./.۰۲۴	./.۰۲۹	./.۰۱۰	./.۰۱۴
A _۷/.۰۱۹	..	./.۰۱۷	./.۰۲۱	./.۰۱۹	./.۰۲۸	./.۰۱۰	./.۰۲۶	./.۰۲۲
A _۸/.۰۳۲	..	./.۰۲۹	./.۰۱۷	./.۰۱۰	./.۰۰۷	./.۰۲۲	./.۰۲۰
A _۹/.۰۱۸	./.۰۴۰	./.۰۳۳	..	./.۰۳۵	./.۰۲۸	./.۰۳۴	./.۰۲۹	./.۰۴۵
A _{۱۰}/.۰۱۷	./.۰۳۹	./.۰۳۲	./.۰۳۲	..	./.۰۳۶	./.۰۳۳	./.۰۲۳	./.۰۴۴
A _{۱۱}/.۰۱۲	./.۰۱۷	./.۰۲۵	./.۰۲۷	..	./.۰۱۹	./.۰۲۷	./.۰۲۰
A _{۱۲}/.۰۰۲	..	./.۰۰۱	./.۰۰۳	./.۰۰۳	..	./.۰۰۲	./.۰۱
A _{۱۳}/.۰۱۵	./.۰۱۶	./.۰۲۸	./.۰۳۰	./.۰۲۸	./.۰۰۹	..	./.۰۲۳
A _{۱۴}/.۰۳۹/.۰۲۳	./.۰۲۵	./.۰۲۸	./.۰۲۹	./.۰۱۹	./.۰۱۴	./.۰۰۹	..
A _{۱۵}/.۰۳۴/.۰۲۴	./.۰۲۴	./.۰۲۹	./.۰۲۷	./.۰۲۷	./.۰۱۵	./.۰۱۰	./.۰۲۹
A _{۱۶}/.۰۳۰	..	./.۰۳۳	./.۰۲۷	./.۰۳۳	./.۰۲۴	./.۰۲۱	./.۰۱۸	./.۰۳۳	./.۰۳۷
A _{۱۷}/.۰۲۳	..	./.۰۲۴	./.۰۰۲	./.۰۱۴	./.۰۱۹	./.۰۲۸	./.۰۰۷
A _{۱۸}/.۰۲۳	./.۰۱۴	./.۰۰۹	..	./.۰۲۳	./.۰۱۵	..
A _{۱۹}/.۰۰۴	..	./.۰۱۸
A _{۲۰}/.۰۳۲	./.۰۲۶	./.۰۲۲	./.۰۲۹	./.۰۲۴	./.۰۱۳	..	./.۰۲۴
A _{۲۱}/.۰۲۲	./.۰۲۱	./.۰۲۴	./.۰۰۸	./.۰۰۱	./.۰۱۱	./.۰۰۶	./.۰۰۴
A _{۲۲}/.۰۱۸	./.۰۱۴	./.۰۲۰	./.۰۲۹	./.۰۲۷	./.۰۱۴	./.۰۳۲	./.۰۱۵
A _{۲۳}/.۰۳۲	./.۰۳۰	./.۰۲۴	./.۰۰۳	./.۰۰۳	./.۰۱۶	..	./.۰۱۷
A _{۲۴}/.۰۲۴	./.۰۱۱	./.۰۲۷	./.۰۲۹	./.۰۰۸	./.۰۱۱	./.۰۱۷	./.۰۲۸

D	A١٥	A١٦	A١٧	A١٨	A١٩	A٢٠	A٢١	A٢٢	A٢٣	A٢٤	A٢٥	A٢٦	A٢٧	A٢٨
A٣١	-/-٢٩	-/-٢٥	..	-/-٣٦	-/-٢٠	-/-٣٠	-/-١٦	..	-/-٤٢	-/-٢٧	-/-١٢	-/-٢٤	-/-٢٩	-/-٢٦
A٣٢	-/-٣٠	-/-١٥	..	-/-٣٣	-/-١٩	-/-٢٦	-/-٢٧	..	-/-٢٢	-/-٣١	-/-٠٩	-/-٣٠	-/-٢٧	-/-٢٠
A٣٣	-/-٣٠	-/-٢٣	..	-/-٣٩	-/-٢٩	-/-٢٩	-/-٢٣	..	-/-٣١	-/-٣٩	-/-٠٩	-/-٣٨	-/-٣٦	-/-٣٠
A٣٤	-/-٣٧	..	-/-٠٧	-/-١٩	..	-/-٣٩	-/-٢٢	..	-/-٣٧	-/-٣٩	-/-١٤	-/-٣٣	-/-٣٦	-/-٣٧
A٣٥	-/-١٩	-/-١٠	..	-/-٠٨	-/-٠٢	-/-٣٣	-/-٢٢	..	-/-٢٧	-/-٣١	-/-١٥	-/-٣٠	-/-٣٣	-/-١٢
A٣٦	-/-٢٥	-/-٢٠	-/-١٧	-/-١٥	-/-١٧	-/-١٢	-/-١٠	..	-/-٠٧	-/-١٧	-/-١٠	-/-١٧	-/-١٧	-/-٠٤
A٣٧	-/-٣٤	-/-١٠	..	-/-٠٦	..	-/-٣٠	-/-١٩	..	-/-١٩	-/-١٠	-/-١١	-/-١٠	-/-١٠	-/-١٠
A٣٨	..	-/-٠٤	-/-٠٣	-/-٢٧	-/-٠١٠	-/-١٩	-/-٠٤	-/-١٩	-/-١٩	-/-١١	-/-١١
A٣٩	-/-٣٠	..	-/-٣٢	-/-٣٦	-/-١٩	-/-٢٩	-/-٠٨	..	-/-١٧	-/-٣٤	-/-٠٨	-/-٣٤	-/-٣٤	-/-١٧
A٤٠	-/-٢٢	-/-١٦	-/-٢٧	-/-١٣	-/-٢٤	-/-٢٤	-/-١٢	..	-/-١٩	-/-١٤	-/-١٣	-/-١٤	-/-١٤	-/-١١
A٤١	-/-٢٥	-/-٢١	-/-٠٤	-/-٠٢	-/-٠٥	-/-٢٦	-/-١٥	..	-/-٢٠	-/-٢٩	-/-١٧	-/-٢٩	-/-٢٩	-/-٢١

D	A٢٩	A٣٠	A٣١	A٣٢	A٣٣	A٣٤	A٣٥	A٣٦	A٣٧	A٣٨	A٣٩	A٤٠	A٤١
١	-/-٢٧٣	-/-٠٣٧	-/-٠٧٥	-/-٠٢٣	-/-٠٣٣	-/-٢٨٤	-/-١٩٧	-/-٢١٦	-/-١٠٣	..	-/-٠٩	-/-١٩٧	-/-٢٥٤
A٢	-/-٢٥	-/-١٦	-/-٢٨	-/-١٥	-/-٠١	-/-٣١	-/-١١	-/-١٤	-/-١٩	..	-/-٢٤	-/-٢٧	
A٣	-/-٢٢	-/-١١	-/-١٧	-/-٠٤	..	-/-٣٣	-/-٢٣	-/-٠٠٨	..	-/-٠٤	-/-٢٩	-/-١١	
A٤	-/-٢٧	..	-/-٢٤	-/-٠٥	-/-٠٩	-/-٣٦	-/-٢٧	..	-/-١٩	-/-١٠	-/-٣٦	-/-٣٨	-/-٣١
A٥	-/-٢٢	-/-٣٥	-/-٣٣	-/-٣١	-/-٠٩	-/-٢١	-/-٠٥	-/-١٩	-/-١٢	..	-/-١٦	-/-٠٤	-/-١٥
A٦	-/-١٧	-/-٢٩	-/-٣٩	-/-١٩	-/-٠١	-/-٣٨	-/-٢١	-/-١٩	-/-٣٠	..	-/-١٩	-/-٢٧	-/-٣٩
A٧	-/-١٧	-/-٢٩	-/-٣٢	-/-١٧	-/-١٣	-/-٢٧	-/-١٩	-/-٢٠	-/-١٠	-/-١٤	-/-٢٢	-/-٣٣	-/-٣٦
A٨	-/-٢٧	-/-٢٩	-/-٢٧	-/-١٦	-/-٢٢	-/-٣٠	-/-٢٩	..	-/-١٩	..	-/-٢٣	-/-٢٧	-/-٣٩
A٩	-/-٣٢	-/-٣٧	-/-٣٥	-/-٢٩	-/-٣٦	-/-٤٠	-/-١٠	-/-٠٤	-/-٢	-/-٠١	-/-٢٤	-/-١٣	-/-٣٧
A١٠	-/-٣٣	-/-٣٨	-/-٣٣	-/-٢٨	-/-٤١	-/-٣٨	-/-٢٤	-/-٠٣	-/-٢٦	..	-/-٣١	-/-١٣	-/-٣٦
A١١	-/-١٧	-/-١٥	-/-١٧	-/-١٩	-/-٢١	-/-٣١	-/-٠١	-/-٠١	-/-٢٣	-/-٠٢	-/-٢٧	-/-١٢	-/-٢٥
A١٢	-/-٢	-/-٣٠	-/-٢٢	-/-٠٣	-/-٠٢	-/-٢	-/-٠٤	-/-٠٨	-/-٠١	..	-/-٠١	-/-٠٤	-/-٠٢
A١٣	-/-١٤	-/-٢٠	-/-٢١	-/-١٩	-/-٢٤	-/-١٩	-/-٠٢	..	-/-١٤	-/-١٠	-/-١٤	-/-١٦	-/-٣١
A١٤	-/-١٧	-/-١٦	-/-١٤	..	-/-١٢	-/-١٨	-/-٠١	..	-/-٠٢٧	..	-/-٢٩١	-/-١٧٨	-/-٢٧٣
A١٥	-/-١٩	-/-١٧	-/-١٢	..	-/-١٣	-/-١٦	-/-٠٢	..	-/-٢٩	..	-/-٣٠	-/-١٨	-/-٢٦
A١٦	-/-١٦	-/-١٩	-/-٢٢	-/-١٦	-/-٢٤	-/-٣٣	-/-٠٥	-/-٢١	-/-٢٩	-/-١٦	-/-٠٤	-/-٢٧	-/-٢٥
A١٧	-/-٢٦	-/-١٥	-/-٢٣	-/-٢٢	-/-٣٠	-/-٢٧	-/-٠٠	..	-/-٠١	-/-٣٨	-/-١٤	-/-١٩	-/-٣٩
A١٨	-/-١٠	-/-٠٧	-/-٢١	-/-١٧	-/-١٨	-/-١٩	-/-٠٩	..	-/-١١	-/-٢٧	-/-٢١	-/-٠١	-/-١٠
A١٩	-/-٤
A٢٠	-/-٢٥	-/-١٧	-/-٣٢	-/-١٦	-/-٢٩	-/-٣١	-/-٢٣	-/-٠١	-/-١٤	-/-٠٤	-/-٢٣	-/-٢٩	-/-٣٩
A٢١	-/-٢٧	-/-١٧	-/-١٩	-/-١٥	-/-٢٥	-/-٢٥	-/-١٩	-/-٠٥	-/-٠٩	-/-١٠	-/-٠٤	-/-١٣	-/-٣٦
A٢٢	-/-١٥	-/-٤١	-/-٣٣	-/-٢٦	-/-٢٤	-/-٢٢	-/-٠١	-/-٠٢	-/-٠٤	..	-/-١٩	-/-١١	-/-٠٠
A٢٣	-/-٣٠	-/-٢٧	-/-٣٣	-/-١٩	-/-٢٧	-/-٣٠	-/-٢٩	..	-/-١١	..	-/-١٩	-/-٣١	-/-١٧
A٢٤	-/-٣٦	-/-١١	-/-١٣	..	-/-١٢	-/-٣٦	-/-٢٩	..	-/-٠٧	-/-١٩	-/-٢٧	-/-٣٣	-/-٣٦
A٢٥	-/-١١	-/-١٣	-/-١٢	-/-١٢	-/-١٣	-/-١٤	-/-٠١	-/-٠٤	-/-١٠	-/-٠٦	-/-٠٨	-/-١٦	-/-٠٠
A٢٦	-/-٣٨	-/-١٢	-/-١٤	..	-/-١٩	-/-٣٣	-/-٣١	..	-/-٠٥	-/-٢٠	-/-٣٠	-/-٣٤	-/-٣٧
A٢٧	-/-٣٧	-/-١٤	-/-١٥	..	-/-١٤	-/-٣٢	-/-٣٢	..	-/-٠٣	-/-١٧	-/-٣١	-/-٣٣	-/-٣٨
A٢٨	-/-٢٩	-/-٢٧	-/-٣٣	-/-١٩	-/-١٤	-/-٢٤	-/-٠٩	..	-/-٠١	-/-١١	-/-٠٥	-/-١٩	-/-٣٧
A٢٩	..	-/-٢٣	-/-٢٧	-/-١١	-/-٣٥	-/-٣٦	-/-٠١	-/-٠٣	-/-١٩	..	-/-١٩	-/-٢٧	-/-٣٥
A٣٠	-/-٣٠	..	-/-٣٨	-/-٢٤	-/-٢٣	-/-٣٩	-/-١٦	-/-٠٠	-/-٢٧	-/-١١	-/-٣٢	-/-٢٦	-/-١٧
A٣١	-/-٣٦	-/-٤٢	..	-/-٢٨	-/-٣٣	-/-٠٩	-/-٢٤	-/-٠٥	-/-٢٧	-/-٢٤	-/-٣١	-/-٣٣	-/-٣٩
A٣٢	-/-٣٧	-/-٢٨	-/-٣٤	..	-/-١٥	-/-٣٠	-/-١٦	-/-١٦	-/-٢٣	-/-٢٣	-/-٣٢	-/-٣٣	-/-٣٣
A٣٣	-/-٣٣	-/-٢٧	-/-٣٩	-/-٢٤	..	-/-٣٤	-/-١١	-/-٠١	-/-٢٤	-/-١٢	-/-٣٦	-/-١٩	-/-٣٣
A٣٤	-/-٣٥	-/-١٩	-/-١٨	-/-٢٠	-/-٢٢	..	-/-١٩	-/-٠٨	-/-٣١	-/-١٧	-/-٣٣	-/-١٣	-/-٣٦
A٣٥	-/-٢٧	-/-١٦	-/-١٤	-/-٢٣	-/-١٥	-/-٢٧	..	-/-٠٤	-/-٠٤	-/-٠٤	-/-٠٨	-/-١١	-/-١٩

D	A۲۹	A۳۰	A۳۱	A۳۲	A۳۳	A۳۴	A۳۵	A۳۶	A۳۷	A۳۸	A۳۹	A۴۰	A۴۱
A۳۶	-/۰۱۴	-/۰۰۲	-/۰۱۰	-/۰۱۱	-/۰۰۱	-/۰۱۹	-/۰۲۷	..	-/۰۱۶	..	-/۰۰۱	-/۰۲۴	-/۰۲۶
A۳۷	-/۰۳۰	-/۰۳۱	-/۰۳۲	-/۰۱۹	-/۰۳۵	-/۰۳۲	-/۰۱۰	-/۰۰۱	-/۰۲۱	-/۰۲۲	-/۰۲۴
A۳۸	-/۰۱۹	-/۰۲۰	-/۰۲۹	-/۰۲۳	-/۰۲۷	-/۰۰۴	-/۰۱۳	-/۰۱۰	-/۰۰۱	-/۰۱۹
A۳۹	-/۰۲۷	-/۰۱۶	-/۰۲۷	-/۰۲۷	-/۰۲۴	-/۰۲۹	-/۰۲۴	-/۰۰۲	-/۰۰۵	-/۰۱۶	..	-/۰۲۱	-/۰۱۶
A۴۰	-/۰۱۹	-/۰۲۱	-/۰۲۹	-/۰۱۰	-/۰۲۵	-/۰۲۶	-/۰۲۷	-/۰۱۱	-/۰۲۴	..	-/۰۱۷	..	-/۰۳۳
A۴۱	-/۰۲۷	-/۰۲۲	-/۰۲۳	-/۰۲۲	-/۰۲۷	-/۰۳۰	-/۰۳۰	-/۰۱۰	-/۰۰۱	-/۰۳۶	-/۰۲۳	..	

گام سوم: پس از محاسبه ماتریس نرمال شده روابط مستقیم D، مرحله بعدی محاسبه ماتریس تأثیر یا شدت روابط غیرمستقیم ID است. از معادله زیر استفاده می‌شود.

$$ID = \sum_{i=2}^{\infty} D^i = D^2(I - D)^{-1} \quad (\text{رابطه } ۴)$$

در این معادله، ماتریس D ماتریس نرمال شده روابط مستقیم است که در مرحله قبل محاسبه شده است، ماتریس I یک ماتریس اسکالر با بعد مشابه D است. ماتریس ID و گراف به دست آمده از آن، نشان‌دهنده روابط غیرمستقیم عوامل مؤثر بر آگاهی‌بخشی با یکدیگر است. در برخی موارد، عوامل مورد مقایسه ممکن است رابطه مستقیمی با یکدیگر نداشته باشند، اما همچنان ممکن است از طریق یک یا چند عامل میانی روابط غیرمستقیم داشته باشند. در چنین مواردی، محاسبه اثرات غیرمستقیم برای درک کامل روابط متقابل بین عوامل مهم است.

گام چهارم: پس از محاسبه شناسه ماتریس نفوذ، مرحله بعدی در روش دیماتل به دست آوردن ترتیب هر یک از عناصر است. این مرحله شامل تعیین سلسله مراتب یا ساختار احتمالی عناصر بر اساس تأثیرات نسبی آن‌ها بر یکدیگر است. در این مرحله، برای نشان دادن ترتیب واقع شدن عناصر (سلسله‌مراتب)، از ماتریس $(I - D)^{-1}$ استفاده می‌شود که در جدول ۷ بیان شده است.

جدول ۷. ماتریس $(I - D)^{-1}$

T	A۱	A۲	A۳	A۴	A۵	A۶	A۷	A۸	A۹	A۱۰	A۱۱	A۱۲	A۱۳	A۱۴
A۱	-/۰۰۳۲۲	-/۰۳۴۹	-/۰۳۶۴	-/۰۴۶۱	-/۰۲۷۲	-/۰۲۶۸	-/۰۵۸۴	-/۰۴۱۶	-/۰۴۶۶	-/۰۳۸۷	-/۰۳۲۷	-/۰۳۱۰	-/۰۵۱۱	-/۰۸۴۴
A۲	-/۰۳۸۱۰	-/۰۰۳۰	-/۰۳۱۰	-/۰۴۶۶	-/۰۳۹۹	-/۰۴۰۲	-/۰۷۴۸	-/۰۵۶۳	-/۰۴۸۷	-/۰۴۰۹	-/۰۳۷۱	-/۰۳۶۰	-/۰۵۳۱	-/۰۷۵۵
A۳	-/۰۱۱۵۳	-/۰۱۵۷	-/۰۰۲۰	-/۰۳۹۳	-/۰۲۹۷	-/۰۳۷۳	-/۰۵۷۵	-/۰۳۲۴	-/۰۳۶۶	-/۰۳۰۱	-/۰۲۶۴	-/۰۲۴۲	-/۰۴۵۱	-/۰۷۰۳
A۴	-/۰۲۴۳۵	-/۰۳۱۶۲	-/۰۳۳۰	-/۰۰۷۵	-/۰۰۶۶	-/۰۱۱۷	-/۰۷۴۰	-/۰۴۷۲	-/۰۴۴۰	-/۰۳۷۴	-/۰۳۰۴	-/۰۲۸۴	-/۰۳۵۶	-/۰۷۷۶
A۵	-/۰۲۲۱۵	-/۰۰۱۲۲	-/۰۰۱۲	-/۰۱۵۸	-/۰۰۳۹	-/۰۴۱۷	-/۰۸۳۶	-/۰۶۹۵	-/۰۸۰۲	-/۰۶۷۱	-/۰۵۹۲	-/۰۶۵۶	-/۰۶۸۷	-/۰۸۴۹
A۶	-/۰۰۰۸۱	-/۰۰۰۱۵	-/۰۰۰۱	-/۰۰۴۱	-/۰۰۳۹	-/۰۱۱۴	-/۰۷۳۳	-/۰۸۳۲	-/۰۷۱۹	-/۰۴۳۹	-/۰۶۲۱	-/۰۶۲۰	-/۰۵۱۲	-/۰۷۱۸
A۷	-/۰۰۰۱۴	-/۰۰۰۱۲۵۹	-/۰۰۰۱	-/۰۰۳۹	-/۰۰۲۴	-/۰۲۹۰	-/۰۴۸۴	-/۰۵۵۱	-/۰۶۶۷	-/۰۵۸۲	-/۰۶۲۱	-/۰۴۰۱	-/۰۶۱۱	-/۰۷۴۰
A۸	-/۰۰۰۱۳	-/۰۰۰۱۲	-/۰۰۰۱	-/۰۰۴۰	-/۰۰۱۸	-/۰۱۰۳	-/۰۸۳۵	-/۰۴۰۴	-/۰۷۷۶	-/۰۵۹۱	-/۰۴۵۵	-/۰۳۹۶	-/۰۶۱۸	-/۰۷۶۲
A۹	-/۰۰۰۲۱	-/۰۰۰۲	-/۰۰۰۲	-/۰۰۶۵	-/۰۰۲۶	-/۰۳۱۷	-/۱۱۱۳	-/۰۸۹۸	-/۰۷۰۴	-/۰۹۴۸	-/۰۸۹۹	-/۰۷۹۶	-/۰۸۳۶	-/۱۲۱۸
A۱۰	-/۰۰۰۲۱	-/۰۰۰۲	-/۰۰۰۲	-/۰۰۶۴	-/۰۰۲۶	-/۰۳۰۹	-/۱۱۱۸	-/۰۸۸۷	-/۱۰۱۹	-/۰۶۰۰	-/۰۸۷۷	-/۰۷۸۶	-/۰۷۷۸	-/۱۲۰۸
A۱۱	-/۰۰۰۱	-/۰۰۰۱	-/۰۰۰۱	-/۰۰۳۶	-/۰۰۱۵	-/۰۰۸۲	-/۰۵۶۵	-/۰۵۱۷	-/۰۶۶۹	-/۰۶۳۲	-/۰۳۲۲	-/۰۴۷۰	-/۰۵۹۹	-/۰۶۷۹
A۱۲	-/۰۰۰۱۲۵	-/۰۰۰۱۱	-/۰۰۰۱	-/۰۰۴۵	-/۰۰۱۸	-/۰۰۸۲	-/۰۶۴۵	-/۰۳۴۰	-/۰۵۶۶	-/۰۶۷۹	-/۰۶۱۷	-/۰۲۷۴	-/۰۵۶۰	-/۰۶۵۱
A۱۳	-/۰۰۰۱۲	-/۰۰۰۱۲	-/۰۰۰۱	-/۰۰۳۸	-/۰۰۱۵	-/۰۰۸۲	-/۰۵۹۱	-/۰۵۰۴	-/۰۷۰۳	-/۰۶۵۹	-/۰۷۰۳	-/۰۳۷۶	-/۰۳۴۶	-/۰۷۰۸

T	A۲۹	A۳۰	A۳۱	A۳۲	A۳۳	A۳۴	A۳۵	A۳۶	A۳۷	A۳۸	A۳۹	A۴۰	A۴۱
A۱۲	.۰/۰۷۳۱	.۰/۰۶۸۵	.۰/۰۶۶۰	.۰/۰۵۳۹	.۰/۰۶۱۳۹	.۰/۰۷۷۹	.۰/۰۴۲۵	.۰/۰۱۴۵	.۰/۰۵۷۳	.۰/۰۱۸۰	.۰/۰۶۱۳۶	.۰/۰۴۲۵۵	.۰/۰۷۸۸۵
A۱۳	.۰/۰۶۱۳	.۰/۰۶۰۰۸	.۰/۰۶۵۹	.۰/۰۴۹۹	.۰/۰۶۵۴	.۰/۰۷۱۵	.۰/۰۳۰۷	.۰/۰۰۷۶	.۰/۰۵۲۰۲	.۰/۰۲۹۰	.۰/۰۵۷۱	.۰/۰۵۳۶	.۰/۰۸۶۴
A۱۴	.۰/۰۶۷۹	.۰/۰۵۳۷	.۰/۰۵۵۷	.۰/۰۴۷۷	.۰/۰۵۰۳	.۰/۰۶۷۹	.۰/۰۳۰۷	.۰/۰۰۶۸	.۰/۰۶۲۸	.۰/۰۱۵۳	.۰/۰۶۹۴	.۰/۰۵۴۸۸	.۰/۰۸۱۹
A۱۵	.۰/۰۶۴	.۰/۰۵۴۴	.۰/۰۵۳۷	.۰/۰۲۷۶	.۰/۰۵۰۹	.۰/۰۶۵۷	.۰/۰۳۰۸	.۰/۰۰۶۸	.۰/۰۶۴۱	.۰/۰۱۵۱	.۰/۰۶۹۷	.۰/۰۵۵۳	.۰/۰۸۰۸
A۱۶	.۰/۰۸۰	.۰/۰۷۳	.۰/۰۸۲۲	.۰/۰۵۷۰	.۰/۰۷۸۲	.۰/۰۱۳۶	.۰/۰۴۵۱	.۰/۰۳۲۱	.۰/۰۷۹۸	.۰/۰۳۹۰۱	.۰/۰۶۲۱	.۰/۰۷۸۴	.۰/۱۰۵۵
A۱۷	.۰/۰۷۲۶	.۰/۰۵۳۲	.۰/۰۶۶۶	.۰/۰۵۱۷	.۰/۰۶۹	.۰/۰۷۶۹	.۰/۰۲۹۷	.۰/۰۰۷	.۰/۰۳۸۶	.۰/۰۵۷	.۰/۰۵۵۵	.۰/۰۵۶۸	.۰/۰۸۶۵
A۱۸	.۰/۰۳۹۲	.۰/۰۳۲۱	.۰/۰۴۹۲	.۰/۰۳۷۲	.۰/۰۴۴۴	.۰/۰۵۰۷	.۰/۰۱۷۶	.۰/۰۰۴۷	.۰/۰۳۴۱	.۰/۰۳۹۷	.۰/۰۴۶۸	.۰/۰۲۴۹	.۰/۰۴۷۲
A۱۹	.۰/۰۰۷۱	.۰/۰۰۶۰	.۰/۰۰۷۶	.۰/۰۰۵۸	.۰/۰۰۷۴	.۰/۰۰۷۴	.۰/۰۰۳۵	.۰/۰۰۰۷	.۰/۰۰۴۵۷	.۰/۰۴۶۸	.۰/۰۰۶۲	.۰/۰۰۴۹	.۰/۰۰۸۶
A۲۰	.۰/۰۸۳۶	.۰/۰۶۶۳	.۰/۰۸۶۲	.۰/۰۵۲۱	.۰/۰۷۸۲	.۰/۰۹۴۱	.۰/۰۵۹۶	.۰/۰۱۰۷	.۰/۰۶۰۴۹	.۰/۰۲۶۳	.۰/۰۷۵۷۵	.۰/۰۷۶۱۳	.۰/۱۰۳۲
A۲۱	.۰/۰۶۶۶	.۰/۰۵۱۰	.۰/۰۵۷۱	.۰/۰۴۱۸	.۰/۰۵۹۰	.۰/۰۶۳۰	.۰/۰۳۰۷	.۰/۰۰۷۵	.۰/۰۴۱۵۵	.۰/۰۱۶	.۰/۰۴۰۲	.۰/۰۴۵۷	.۰/۰۷۸۸
A۲۲	.۰/۰۶۷۵	.۰/۰۸۴۵	.۰/۰۸۵	.۰/۰۵۶	.۰/۰۶۸	.۰/۰۷۹	.۰/۰۴۱۸	.۰/۰۱۰۷	.۰/۰۴۲۱	.۰/۰۲۱۱	.۰/۰۶۵۸۶	.۰/۰۵۳۵۸	.۰/۰۷۲۴
A۲۳	.۰/۰۹۵۲	.۰/۰۸۱۳	.۰/۰۹۴۰	.۰/۰۶۱۵	.۰/۰۸۳۱	.۰/۰۱۱۲	.۰/۰۷۱۷	.۰/۰۱۲	.۰/۰۶۴۱۱	.۰/۰۲۳۰	.۰/۰۷۹۷	.۰/۰۸۴۱	.۰/۲۶۹۹
A۲۴	.۰/۰۹۰۳	.۰/۰۵۶۳	.۰/۰۶۳۴	.۰/۰۳۳۸	.۰/۰۵۹۱	.۰/۰۹۴۵	.۰/۰۶۲۹	.۰/۰۰۸۷	.۰/۰۶۹۳	.۰/۰۳۷۵	.۰/۰۷۴۸	.۰/۰۷۶۲۷	.۰/۱۰۶۲
A۲۵	.۰/۰۳۸۹	.۰/۰۶۶۲	.۰/۰۳۸۱	.۰/۰۴۹۶	.۰/۰۳۶۷	.۰/۰۴۴۰	.۰/۰۲۷۴	.۰/۰۰۹۲	.۰/۰۳۲۲	.۰/۰۲۰۶	.۰/۰۳۲۸	.۰/۰۳۹۰	.۰/۰۴۵۱
A۲۶	.۰/۰۹۵	.۰/۰۶۰	.۰/۰۶۷۳	.۰/۰۳۶	.۰/۰۶۸	.۰/۰۹۵۱	.۰/۰۶۶۵	.۰/۰۰۹۲	.۰/۰۶۹۸	.۰/۰۳۹۴	.۰/۰۸۰۱	.۰/۰۸۰۴	.۰/۱۱۱
A۲۷	.۰/۰۹۳۶	.۰/۰۶۱۳	.۰/۰۶۷	.۰/۰۳۵۶	.۰/۰۶۲۸	.۰/۰۹۲۸	.۰/۰۷۶۱	.۰/۰۰۹۳	.۰/۰۶۸۴	.۰/۰۳۶۶	.۰/۰۸۰۳	.۰/۰۷۹۲	.۰/۱۱۰
A۲۸	.۰/۰۵۷	.۰/۰۶۱۳	.۰/۰۷۰۳	.۰/۰۴۵۴	.۰/۰۴۹۸	.۰/۰۶۹۰	.۰/۰۴۶۸	.۰/۰۰۶۹	.۰/۰۴۳۲	.۰/۰۲۶۵	.۰/۰۴۲۸	.۰/۰۵۳۵	.۰/۰۸۱
A۲۹	.۰/۰۴۷۳	.۰/۰۶۲۹	.۰/۰۷۱۳	.۰/۰۴۱۱	.۰/۰۷۵۳	.۰/۰۸۷۰	.۰/۰۳۱۰	.۰/۰۱۱۵	.۰/۰۵۷۴	.۰/۰۱۶۳	.۰/۰۶	.۰/۰۶۵۵	.۰/۰۸۷
A۳۰	.۰/۰۸۵	.۰/۰۴۶۳	.۰/۰۸۹۵	.۰/۰۵۸۵	.۰/۰۷۰۷	.۰/۰۹۸	.۰/۰۰۵۱	.۰/۰۰۹	.۰/۰۷۰۹	.۰/۰۳۱۷	.۰/۰۸۱۷	.۰/۰۷۱۵	.۰/۰۸۹
A۳۱	.۰/۰۹۹۹	.۰/۰۹۴۶	.۰/۰۶۱۱	.۰/۰۶۵۶	.۰/۰۸۸۱	.۰/۰۱۰۸۴	.۰/۰۶۳۸	.۰/۰۱۶۲	.۰/۰۷۷۸۱	.۰/۰۴۸۲	.۰/۰۸۷۶۰	.۰/۰۸۵۴	.۰/۱۱۱۴
A۳۲	.۰/۰۸۹۳	.۰/۰۷۹۶	.۰/۰۹۳۹	.۰/۰۳۹۹	.۰/۰۶۹۰	.۰/۰۹۷۵	.۰/۰۵۴۷	.۰/۰۲۶۵	.۰/۰۸۳۱	.۰/۰۴۶۳	.۰/۰۸۶۹	.۰/۰۷۶۸	.۰/۱۱۰۵
A۳۳	.۰/۱۰۱۴	.۰/۰۸۳۴	.۰/۱۰۱۸	.۰/۰۶۸۸	.۰/۰۵۸۷	.۰/۱۰۸۳	.۰/۰۵۱۹	.۰/۰۱۱۸	.۰/۰۷۸۵	.۰/۰۴۸۲	.۰/۰۹۶۷۱	.۰/۰۷۴۵	.۰/۱۱۸۵
A۳۴	.۰/۱۰۱۴	.۰/۰۷۴۸	.۰/۰۸۰۹	.۰/۰۶۱۷	.۰/۰۷۸۴	.۰/۰۷	.۰/۰۶۰	.۰/۰۱۸۹	.۰/۰۸۲۸	.۰/۰۴۰۵	.۰/۰۹۲۱۵	.۰/۰۶۷۴	.۰/۱۲۰
A۳۵	.۰/۰۷۴۲	.۰/۰۵۴۹	.۰/۰۵۷	.۰/۰۵۱۸	.۰/۰۵۴۴	.۰/۰۷۸۳	.۰/۰۲۹۹	.۰/۰۱۲۶	.۰/۰۴۲۷	.۰/۰۲۱۲	.۰/۰۵۰۷	.۰/۰۵۰۲	.۰/۰۸۰۳
A۳۶	.۰/۰۵۲	.۰/۰۳۵۶	.۰/۰۴۶	.۰/۰۳۵	.۰/۰۳۵	.۰/۰۶۲۵	.۰/۰۵۰۹	.۰/۰۰۷	.۰/۰۴۸۲	.۰/۰۱۴	.۰/۰۳۶	.۰/۰۵۵۹	.۰/۰۷۳۹
A۳۷	.۰/۰۷۸۳	.۰/۰۷۱۹	.۰/۰۷۸۶	.۰/۰۵۰۷	.۰/۰۷۷	.۰/۰۸۴۸	.۰/۰۴۰۳	.۰/۰۰۹۸	.۰/۰۳۹۵	.۰/۰۱۷۲	.۰/۰۶۵۴	.۰/۰۶۲۰	.۰/۰۸۵۱
A۳۸	.۰/۰۴۷	.۰/۰۴۲۴	.۰/۰۵۴۳	.۰/۰۴۰۸	.۰/۰۵۰۵	.۰/۰۳۵۱	.۰/۰۲۹۴	.۰/۰۰۴	.۰/۰۲۱۳	.۰/۰۱۴۲	.۰/۰۳۵۲	.۰/۰۲۳۶	.۰/۰۵۲۰
A۳۹	.۰/۰۷۹۸	.۰/۰۵۹۹	.۰/۰۷۶	.۰/۰۶۰	.۰/۰۶۹	.۰/۰۸۶	.۰/۰۵۶	.۰/۰۱۱	.۰/۰۶۶۵	.۰/۰۳۷	.۰/۰۴۷۸	.۰/۰۶۴۱	.۰/۰۸۲۸
A۴۰	.۰/۰۶۷۷	.۰/۰۶۱۷	.۰/۰۷۳۹	.۰/۰۴۱۳	.۰/۰۶۶۱	.۰/۰۷۸۷	.۰/۰۵۶۳	.۰/۰۱۹۵	.۰/۰۶۲۲	.۰/۰۱۸۷	.۰/۰۶۰۴	.۰/۰۳۹۳	.۰/۰۹۳۱
A۴۱	.۰/۰۸۵۶	.۰/۰۷۱۱	.۰/۰۷۷۶	.۰/۰۵۸۸	.۰/۰۷۶۵	.۰/۰۹۳۵	.۰/۰۵۶۵	.۰/۰۱۹۹	.۰/۰۷۳۰۲	.۰/۰۲۲۱	.۰/۰۸۷۹	.۰/۰۷۱۱	.۰/۰۷۳۲

در جدول ۸، بالاترین مجموع ردیف نشان‌دهنده عواملی است که بیشترین تأثیر را بر سایر عوامل دارند، در حالی که بالاترین مجموع ستون نشان‌دهنده عواملی است که بیشتر تحت تأثیر عوامل دیگر هستند. مجموع ردیفی (R) به ترتیب، بیانگر عواملی است که بیشترین تأثیر را بر عوامل دیگر دارند. تجربه هیئت مدیره (A۹)، تخصص هیئت مدیره (A۱۰) و دانش مالی مدیران (A۳۳) گویای عواملی است که بر سایر عوامل مؤثر بر آگاهی بخشی اعلان قیمت سهام در این پژوهش بالاترین تأثیر را دارند. بیشترین مجموع ستونی (J) نیز بیانگر ترتیب عواملی است که در میان سایر عوامل بیشترین تأثیر را دریافت می‌کنند. عوامل ثبات مدیریت (A۴۱)، استراتژی‌های مدیریتی (A۳۴) و ارزش بازار سهام واحد تجاری (A۲۰) گویای عواملی است که بیشترین اثرپذیری را در این پژوهش دارند.

جدول ۸. شاخص‌های نهایی برای تصمیم‌گیری نسبت به اولویت عوامل

R	J	R+J	R-J
A۹	۳/۰۴۳۹۵۵۲۹۲	A۴۱	۳/۷۸۳۰۰۶۴۰۱
A۱۰	۳/۰۳۹۲۴۸۲۹	A۳۴	۳/۳۹۵۹۷۱۳۸۲
A۳۳	۲/۶۵۴۳۲۶۲۴۲	A۲۰	۳/۱۱۷۱۷۰۹۰۴
A۳۴	۲/۵۶۱۴۰۵۹۲	A۲۴	۳/۰۷۷۱۸۴۵۱۴
A۲۳	۲/۵۲۳۲۷۳۰۶۸	A۲۹	۳/۰۳۷۸۸۵۰۶۴
A۳۱	۲/۵۱۴۷۱۰۰۴۵	A۱۴	۳/۰۷۱۴۳۴۳۶۵
A۱۶	۲/۴۹۱۹۹۹۵۴۸	A۲۷	۲/۹۹۳۸۲۳۰۷۶
A۳۲	۲/۴۴۶۹۳۱۸۱۶	A۱۵	۲/۹۹۰۱۰۴۸۲۷
A۵	۲/۳۰۷۷۴۵۳۲۹	A۲۳	۲/۹۶۸۳۱۵۰۸۱
A۴۱	۲/۲۷۵۴۴۸۶۳۲	A۲۶	۲/۹۶۴۳۹۸۵۰۹۹
A۶	۲/۲۵۸۷۴۶۵۶۴	A۳۱	۲/۹۳۹۸۷۴۶۴
A۲۰	۲/۲۵۷۲۷۷۸۰۷	A۷	۲/۸۶۷۶۳۸۱۶۸
A۲۶	۲/۱۹۵۳۱۸۴۲۶	A۹	۲/۶۶۱۷۶۸۶۴۴
A۲۷	۲/۱۷۵۰۴۹۳۹۲	A۳۹	۲/۶۵۲۹۵۷۳۰۳
A۲	۲/۱۴۳۰۰۵۶۳۳	A۳۰	۲/۰۵۶۳۰۰۷
A۳۰	۲/۱۳۷۳۰۰۴۳۴	A۳۳	۲/۰۵۰۰۴۴۴۱۰
A۸	۲/۱۳۶۴۳۳۷۹۴۸	A۴۰	۲/۰۲۰۰۰۸۹۳۲۵
A۱	۲/۱۲۵۴۹۱۳۱۸	A۲۸	۲/۰۴۵۷۲۷۸۷۹۹
A۳۹	۲/۰۸۲۰۰۰۵۲	A۳۷	۲/۰۳۹۵۰۸۰۵۹۲
A۲۴	۲/۰۷۹۷۵۴۹۱۶	A۱۰	۲/۰۴۶۶۱۸۹۲۶
A۲۲	۲/۰۴۱۱۶۹۲۶۱	A۸	۲/۰۹۰۶۷۵۸۰۷
A۴	۲/۰۵۴۴۲۸۰۱	A۱۳	۲/۰۶۶۸۸۰۰۲۸
A۷	۱/۹۸۵۲۴۸۱۰۹	A۱۱	۲/۰۲۶۴۳۸۹۴۸
A۴۰	۱/۸۸۸۰۹۲۳۱۸	A۱۸	۲/۰۱۴۸۵۷۴۹۳
A۳۷	۱/۸۸۰۹۵۴۸۹۶	A۳۲	۱/۰۷۱۱۹۷۱۸۸
A۱۳	۱/۸۵۲۲۲۱۹۳۲	A۳۵	۱/۰۹۰۶۰۰۹۶۲۸
A۱۷	۱/۸۲۹۲۵۴۲۷۵	A۲۱	۱/۰۷۸۶۲۳۱۵۲۴
A۲۹	۱/۸۱۶۴۹۰۹۷	A۱۲	۱/۰۷۵۰۹۱۳۰۴
A۳۵	۱/۸۱۷۲۷۳۲۲۶	A۱۶	۱/۰۸۶۹۱۰۵۷۹
A۱۱	۱/۸۱۰۵۴۱۸۱	A۲۵	۱/۰۵۳۵۱۱۰۷۷۳
A۱۲	۱/۸۱۰۰۰۸۳۶۱	A۳۸	۱/۰۱۳۴۴۷۶۰۱۱
A۱۴	۱/۷۲۰۱۱۰۹۲	A۱۹	۱/۰۵۵۸۰۰۴۸۵
A۱۵	۱/۷۰۰۳۳۴۰۴۶۵	A۱۷	۰/۰۷۰۰۰۸۲۸۲
A۳	۱/۶۵۰۶۲۸۷۲۹	A۶	۰/۰۳۶۰۰۳۴۶۸۶
A۲۸	۱/۰۵۹۳۴۳۶۲۸۷	A۳۶	۰/۰۵۱۷۰۸۹۰۱
A۳۶	۱/۰۴۶۲۹۷۱۶۳	A۴	۰/۰۳۵۲۸۴۹۸۴
A۲۱	۱/۰۵۰۱۰۴۴۶۹	A۵	۰/۰۲۸۰۰۰۳۲۶
A۱۸	۱/۱۶۴۴۳۵۴۲۸	A۳	۰/۱۱۰۰۴۲۷۸۷۴
A۳۸	۱/۰۹۴۳۶۱۳۱۹	A۱	۰/۰۶۷۴۱۲۷۴
A۲۵	۱/۰۷۹۶۵۱۲۷۷	A۲	۰/۰۹۲۹۲۲۳۷۱
A۱۹	۰/۳۲۰۰۸۹۵۹۲	A۲۲	۰/۰۶۰۹۸۳۹۱۴
		A۱۹	۱/۰۳۷۶۱۵۰۰۷۷
		A۱۹	۱/۰۳۷۶۱۵۰۰۷۷

ستون (R-J) نشان‌دهنده بردار رابطه است که موقعیت هر عنصر را در امتداد محور عرض نشان می‌دهد. علامت هر عنصر در این بردار نشان می‌دهد که عنصر تأثیرگذار (علامت مثبت) یا عامل تأثیرگذار (علامت منفی) است. ستون (R+J) نشان‌دهنده بردار غالب-شدت-اهمیت است که شدت کل هر عنصر را بر حسب تأثیر آن بر سایر عوامل و حساسیت آن به تأثیرپذیری از عوامل دیگر را نشان می‌دهد. این بردار اهمیت هر عامل را نسبت به سایر عوامل سیستم بیان می‌کند.

درنهایت بر اساس ستون‌های (R+J)، (R-J) تعیین شده، مشخص می‌شود که عوامل ثبات مدیریت (A41)، استراتژی‌های مدیریتی (A34)، تجربه هیئت‌مدیره (A9) و حجم معاملات (A23) که هم بسیار نفوذکننده و هم بسیار نفوذپذیر است، در ستون شدت (اهمیت) اثرگذاری قرار دارد. مالکیت دولتی (A5)، شرایط سیاسی (A2)، عوامل اقتصادی (A1) و قوانین بازار سرمایه (A22) نیز در ستون خالص اثرگذاری درب الاترین بخش قرار دارند و در این ساختار به طور قطع نفوذکننده در مجموعه سیستم است و تعاملات بیشتری دارد که به عنوان مهم‌ترین عوامل اثرگذار بر سایر عوامل مؤثر بر آگاهی‌بخشی اعلان قیمت سهام توسط خبرگان پژوهش اولویت‌بندی و رتبه‌بندی شده است و عوامل ثبات مدیریت (A41)، مدیریت راهبردی شرکت (A14)، دارا بودن برنامه راهبردی (A15) و انتظارات رشد (A29) نیز جزء عواملی است که به بیشترین میزان اثر می‌پذیرد.

نتیجه‌گیری

قیمت سهام شرکت‌های پذیرفته شده در بورس‌های بزرگ دنیا بر اساس عرضه و تقاضا تعیین می‌شود. قیمت این اوراق بهادر به گونه‌ای حرکت کند که به تعادل برسد. هر زمان که خبر جدیدی در رابطه با اوراق بهادر خاصی در دسترس همگان قرار گیرد قیمت نسبی آن اوراق به گونه‌ای تغییر می‌کند که تعادل جدیدی حاصل شود تغییر قیمت به دلیل تغییر انتظار سرمایه‌گذاران از بازده اوراق بهادر است. جریان ورود اطلاعات به بازار مداوم و پیوسته است و انتظار سرمایه‌گذاران به موازات آن همواره تغییر می‌کند به این ترتیب قیمت اوراق بهادر منعکس کننده اطلاعات است. اگر بازاری نسبت به اطلاعات جدید بی تفاوت باشد و عکس العمل لازم را نشان ندهد یعنی تحلیل کننده‌ای در بازار برای ارزیابی و بررسی اطلاعات جدید در قیمت نیاشد، طبعاً بازار کارایی نخواهد داشت یک بازار کارآمد بازاری است که قیمت‌های اوراق بهادر را به سرعت با ورود اطلاعات جدید تنظیم نماید. میزان اطلاعات سودهای آتی منعکس در بازده جاری سهام‌ها و مقدار اطلاعات خاص شرکت منعکس در قیمت سهام نشان‌دهنده آگاهی‌بخشی قیمت سهام است. بنابراین هدف از پژوهش حاضر بررسی تأثیرگذاری و تأثیرپذیری عوامل مؤثر بر آگاهی‌بخشی اعلان قیمت سهام در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادر تهران است. دلیل بررسی تأثیرپذیری و تأثیرگذاری عوامل، کشف مهم‌ترین عوامل و اثرگذارترین‌ها است تا سرمایه‌گذاران و سیاست‌مداران از اهمیت این عوامل آگاه شوند. براساس مرور پیشینه پژوهش و مصاحبه با خبرگان پژوهش و کدگذاری‌های انجام شده، مشخص شد که ۴۱ عامل به عنوان متغیرهای اثرگذار بر آگاهی‌بخشی اعلان قیمت سهام نقش مهمی ایفا می‌کند. عوامل مؤثر بر آگاهی‌بخشی اعلان قیمت سهام شامل عوامل اقتصادی،

شرایط سیاسی، سیاست‌های کلان پولی مالی، بی‌ثباتی نرخ ارز، مالکیت دولتی، انحصاری بودن، روابط با رقبا و شرکا، شاخص ساز بودن صنعت، تجربه هیئت‌مدیره، تخصص هیئت‌مدیره، استقلال هیئت‌مدیره، ساختار هیئت‌مدیره، اجرای دستورالعمل حاکمیت شرکتی، مدیریت راهبردی شرکت، دارا بودن برنامه راهبردی، سهامداران نهادی، نوع اظهارنظر حسابرسی، نامه مدیریتی حسابرسان، تجربه حسابرس، ارزش بازار سهام واحدتجاری، نسبت درصد سهام شناور واحدتجاری، قوانین بازار سرمایه، حجم معاملات، بازده دارایی‌ها، ریسک غیرسیستماتیک، بازده حقوق صاحبان سهام، بازده سرمایه‌گذاران، پرداخت به موقع سود، انتظارات رشد، توزیع اطلاعات به‌روز و بهنگام، شفافیت اطلاعات مالی، دوگانگی مالکیت مدیران، دانش مالی مدیران، استراتژی‌های مدیریتی، بازدهی صنعت، قیمت‌گذاری دستوری هر صنعت، راهبردی و گزارش تفضیلی، رعایت استانداردهای حسابرسی، کارآمد بودن گزارش‌ها، رقبای داخلی و خارجی و ثبات مدیریتی است. براساس تحلیل‌های انجام شده می‌توان بیان کرد که عواملی است که بهشت بر سایر عوامل تأثیرگذارند، شامل تجربه هیئت‌مدیره، تخصص هیئت‌مدیره و دانش مالی مدیران گویای عواملی است که بر سایر عوامل در این پژوهش به بیشترین میزان تأثیر می‌گذارند. همچنین عواملی است که در میان سایر عوامل بیشترین اثر را می‌پذیرند، شامل ثبات مدیریت، استراتژی‌های مدیریتی و ارزش بازار سهام واحدتجاری گویای عواملی است که بیشترین اثرپذیری را از سایر عوامل شناسایی شده در این پژوهش دارد. در نهایت بر اساس موارد فوق الذکر، مشخص می‌شود که عوامل ثبات مدیریت، استراتژی‌های مدیریتی، تجربه هیئت‌مدیره و حجم معاملات که هم بسیار نفوذ‌کننده و هم بسیار نفوذپذیر است، جزء چهار عامل نخست در ستون شدت (اهمیت) اثرگذاری قرار دارد. در این پژوهش مشخص شد که مالکیت دولتی، شرایط سیاسی، عوامل اقتصادی و قوانین بازار سرمایه نیز چهار عامل نخست اثرگذاری است و در این ساختار بهطور قطع نفوذ‌کننده در مجموعه سیستم است و تعاملات بیشتری دارد که به عنوان مهم‌ترین عوامل اثرگذار بر سایر عوامل مؤثر بر آگاهی‌بخشی اعلان قیمت سهام توسط خبرگان پژوهش اولویت‌بندی و رتبه‌بندی شده است و عوامل ثبات مدیریت، مدیریت راهبردی شرکت، داشتن برنامه راهبردی و انتظارات رشد نیز جزء عواملی است که به بیشترین میزان اثر می‌پذیرد. در این راستا می‌توان متذکر شد که دوان و لین (۲۰۲۲) و بن نصر و همکاران (۲۰۱۴) بر نقش مالکیت دولتی اشاره داشته‌اند. گودل و همکاران (۲۰۲۱) بر نقش شرایط سیاسی، اولاد و همکاران (۲۰۲۰) بر نقش تخصص، تجربه، استقلال و ساختار هیئت‌مدیره اشاره کرده‌اند. تیرون تودر (۲۰۱۹) بر نقش کارآمدی گزارش‌های مالی و نوع اظهارنظر حسابرسان تأکید نموده‌اند؛ بنابراین پژوهش حاضر با یافته‌های سایر پژوهش‌ها همخوانی و مطابقت دارد. در این راستا می‌توان پیشنهادهای کاربردی زیر را ارائه نمود:

۱. تنوع بخشیدن به مالکیت شرکت با ترکیبی از سهامداران دولتی و خصوصی در راه مؤثر است و می‌تواند به کاهش درک کنترل دولت و افزایش اعتماد سرمایه‌گذاران به مدیریت و تصمیم‌گیری شرکت کمک کند.
۲. شرکت‌ها همچنین می‌توانند شیوه‌های حاکمیت شرکتی خود را بهبود بخشنده‌انجام و اعتماد سرمایه‌گذاران را افزایش دهند، می‌تواند شامل اجرای بهترین شیوه‌ها در زمینه‌هایی مانند ساختار هیئت‌مدیره، جبران خسارت اجرایی و مدیریت ریسک باشد.

۳. تعامل با سهامداران، از جمله سرمایه‌گذاران دولتی و خصوصی، می‌تواند به ایجاد روابط و تقویت اعتماد و همکاری کمک کند. شامل ارتباط منظم با سرمایه‌گذاران و همچنین مشارکت در انجمن‌ها باشد.
۴. شرکت‌ها باید استراتژی‌های مدیریت ریسک مؤثر را برای کاهش تأثیر ریسک‌های احتمالی بر اطلاعات قیمت سهام خود اجرا کنند. این ممکن است شامل تنوع بخشیدن به سرمایه‌گذاری‌های آن‌ها، پوشش ریسک در بازار، یا توسعه برنامه‌های احتمالی برای بحران‌های احتمالی باشد.
۵. شرکت‌ها می‌توانند با شرکت در رویدادها و کنفرانس‌های صنعتی، ارائه بهروز رسانی منظم در مورد عملکرد مالی خود و تعامل با سرمایه‌گذاران از طریق رسانه‌های اجتماعی و سایر کانال‌های آنلاین، آگاهی و علاقه سرمایه‌گذاران به سهام خود را افزایش دهند.
۶. شرکت‌ها می‌توانند نقدینگی موجود در سهام خود را با افزایش تعداد سهام در دسترس برای معامله و کاهش هر گونه محدودیت یا موانع در معاملات بهبود بخشدند که می‌تواند به افزایش حجم معاملات و بهبود دقت اطلاعات قیمت سهام کمک کند.
۷. شرکت‌ها باید از آخرین قوانین و مقررات بازار سرمایه مطلع باشند و اطمینان حاصل کنند که این قوانین به طور کامل با تمام قوانین و دستورالعمل‌های مربوطه مطابقت دارد. این کار می‌تواند خطر هرگونه تأثیر منفی بر اطلاعات قیمت سهام را کاهش دهد.
- موافقت و جلب نظر خبرگان در انجام پژوهش، یکی از محدودیت‌های پیش رو محققان بوده است. توصیه می‌شود که بررسی متغیرها و روابط بین آن‌ها از طریق پژوهش‌های آماری دیگر، همچون رویکرد AHP نیز بررسی و نتایج آن با داده‌های پژوهش حاضر تطبیق داده شود. در پایان برای پژوهش‌های آتی پیشنهادهایی ارائه شده است:
۱. طراحی الگوی آگاهی‌بخشی قیمت سهام در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار با رویکرد داده‌بنیاد؛
 ۲. مقایسه تطبیقی مطالعات انجام شده در داخل و خارج از کشور؛
 ۳. شناسایی موانع آگاهی‌بخشی اعلان قیمت سهام با روش تحلیل مضمون و اولویت بندی جهت رفع موانع با روش دلفی فازی

منابع

- اسکندری، مهدی؛ سعیدی، علی و فلاح شمس، میرفیض (۱۴۰۰). مقایسه کارایی اطلاعاتی بین بازارهای نقد و آتی سکه طلا. تحقیقات مالی، ۲(۲۳)، ۱۹۶-۲۲۱.
- امیری، میثم و حسینی، سیدمجتبی (۱۳۹۸). نقش هم زمانی قیمت و آگاهی‌بخشی قیمت سهام در انتخاب سبد بهینه سهام. فصلنامه راهبرد مدیریت مالی، ۷(۲۶)، ۵۵-۶۰.
- ستایش، محمدحسین، کاظم‌نژاد، مصطفی و ذوالفقاری، مهدی (۱۳۹۰). بررسی تأثیر کیفیت افشا بر نقدشوندگی سهام و هزینه سرمایه شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. نشریه پژوهش‌های حسابداری مالی، ۳(۳)، ۵۵-۷۴.

حکمت، هانیه؛ رحمانی، علی؛ ملانظری، مهناز؛ موسوی، میر حسین و قالیاف اصل، حسن. (۱۳۹۹). مدل‌های ایستا و پویا و ارزیابی کارایی بازار سهام شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. *تحقیقات مالی*، ۴(۲۲)، ۴۷۶-۴۹۵.

فخاری، حسین؛ ولی‌پور خطیر، محمد و موسوی، سیده مائده (۱۳۹۶). بررسی عملکرد شبکه عصبی بیزین و لونبرگ مارکوات در مقایسه با مدل‌های کلاسیک در پیش‌بینی قیمت سهام شرکت‌های سرمایه‌گذاری. *تحقیقات مالی*، ۱۹(۲)، ۲۹۹-۳۱۸.

References

- Akyuz, E., & Celik, E. (2015). A fuzzy DEMATEL method to evaluate critical operational hazards during gas freeing process in crude oil tankers. *Journal of Loss Prevention in the Process Industries*, 38, 243-253.
- Amiri, M., Sadaghiyani, J., Payani, N., & Shafieezadeh, M. (2011). Developing a DEMATEL method to prioritize distribution centers in supply chain. *Management Science Letters*, 1(3), 279-288.
- Amiry, M., & Hoseini, S. M. (2019). The Role of Stock Price Synchronicity and Stock Price Informativeness on Portfolio Optimization. *Financial Management Strategy*, 7(3), 25-60. doi: 10.22051/jfm.2019.23974.1926 (in Persian)
- Back, K., & Crotty, K. (2015). The informational role of stock and bond volume. *The Review of Financial Studies*, 28(5), 1381-1427.
- Ben-Nasr, H., & Cosset, J. C. (2014). State ownership, political institutions, and stock price informativeness: Evidence from privatization. *Journal of Corporate Finance*, 29, 179–199
- Bennett, B., Garvey, G. T., Milbourn, T. T., & Wang, Z. (2019). Why do firms use equity-based pay? Managerial compensation and stock price informativeness. *Fisher College of Business Working Paper*, (2019-03), 012.
- Biancotti, C. & Ciocca, P. (2021). Financial Markets and social media: lessons from information security.
- Da Silva, P. P. (2021). Do managers pay attention to the market? A review of the relationship between stock price informativeness and investment. *Journal of Multinational Financial Management*, 59, 100675.
- Dai, S., Fan, F., & Zhang, K. (2022). Creative Destruction and Stock Price Informativeness in Emerging Economies.
- Dasgupta, S., Gan, J., & Gao, N. (2010). Transparency, price informativeness, and stock return synchronicity: Theory and evidence. *Journal of Financial and Quantitative analysis*, 45(5), 1189-1220.
- Ding, R., Hou, W., Kuo, J. M. & Lee, E. (2013). Fund ownership and stock price informativeness of Chinese listed firms. *Journal of Multinational Financial Management*, 23(3), 166-185.

- Eskandari, M., Saeedi, A., & Fallah Shams, M. (2021). Comparison of Efficiency in Cash and Future Market of Gold Coin. *Financial Research Journal*, 23(2), 196-221. doi: 10.22059/frj.2020.300849.1007012 (in Persian)
- Fakhari, H., Valipour Khatir, M., & Mousavi, M. (2017). Investigating Performance of Bayesian and Levenberg-Marquardt Neural Network in Comparison Classical Models in Stock Price Forecasting. *Financial Research Journal*, 19(2), 299-318. doi: 10.22059/jfr.2017.214203.1006264 (in Persian)
- Frésard, L. (2012). Cash savings and stock price informativeness. *Review of Finance*, 16(4), 985-1012.
- Goldstein, I. (2023). Information in financial markets and its real effects. *Review of Finance*, 27(1), 1-32.
- Ha, J. (2023). Conservatism and stock price informativeness. *Journal of Corporate Accounting & Finance*.
- Hekmat, H., Rahmani, A., Mola Nazari, M., Mosavi, M. H., & Ghalibaf Asl, H. (2021). Static & Dynamic Models & Stock Market Efficiency Evaluation of T.S.E. Listed Companies'. *Financial Research Journal*, 22(4), 476-495. doi: 10.22059/frj.2020.300741.1007011 (in Persian)
- Kim, J. B., Zhang, H., Li, L. & Tian, G. (2014). Press freedom, externally-generated transparency, and stock price informativeness: International evidence. *Journal of Banking & Finance*, 46, 299–310.
- Mentes, A., Akyildiz, H., Yetkin, M., & Turkoglu, N. (2015). AFSA based fuzzy DEMATEL approach for risk assessment of cargo ships at coasts and open seas of Turkey. *Safet Science*, 79, 1-10.
- Rosmianingrum, D. A., Arshad, R., Mohammed, N. F., & Leo, L. (2022). Managerial ownership, board characteristics and stock price informativeness in Indonesia stock market: examination of the pre-IFRS and post-IFRS adoption periods. *Management & Accounting Review (MAR)*, 21(1), 61-93.
- Setayesh, M. H., Kazemnejad, M., & Zolfaghari, M. (2012). Investigating the effects of disclosure quality on stock liquidity and cost of capital of the companies listed in Tehran Stock Exchange. *Journal of financial accounting research*, 3(3), 55-74. (in Persian)
- Sila, V., Gonzalez, A., & Hagendorff, J. (2017). Independent director reputation incentives and stock price informativeness. *Journal of Corporate Finance*, 47, 219–235.
- Tiron-Tudor, A. (2019). Accounting quality and stock price informativeness: a cross-country study. *Economic research-Ekonomska istraživanja*, 32(1), 2481-2499
- Tsai, W. H., & Chou, W. C. (2009). Selecting management systems for sustainable development in SMEs: A novel hybrid model based on DEMATEL, ANP, and ZOGP. *Expert Systems with Applications*, 36(2), 1444-1458.
- Tzeng, G. H., & Huang, J. J. (2011). *Multiple attribute decision making: methods and applications*, CRC Press, Taylor & Francis Group, a Chapman & Hall Book.

- Ullah, F., Jiang, P., Shahab, Y., & Zheng, C. (2021). Board of directors' foreign experience and stock price informativeness. *International Journal of Finance & Economics*, 26(4), 5160-5182.
- Vo, X. V. (2017). *Do foreign investors improve stock price informativeness in emerging equity markets? Evidence from Vietnam*. *Research in International Business and Finance*, 42, 986–991. doi:10.1016/j.ribaf.2017.07.032
- Wang, L., & Xiong, X. (2022). The impact of herding behaviour of Chinese securities investment funds on firm value: the mediating effects of stock price informativeness and agency cost. *Applied Economics Letters*, 29(14), 1248-1255.
- Wang, X., (2017). Will firm quality determine the relationship between stock return and idiosyncratic volatility? A new investigation of idiosyncratic volatility. *J. Asset Manag.*, 1–17.
- Watanabe, O., & Trulaske, R. (2012). Did the EU transparency directive improve financial reporting transparency? An examination of stock price informativeness and earnings quality. *University of Missouri-Columbia working paper (accessed 12th December 2013)*.
- Xu, L. (2021). Stock price informativeness and managerial inefficiency. *International Review of Economics & Finance*, 74, 348-364.
- Zhang, H., Li, R., & Lu, Z. (2023). Transparency and stock price informativeness: evidence from a natural experiment in China. *Applied Economics Letters*, 30(2), 114-119.
- Zhang, R. (2021). Business strategy, stock price informativeness, and analyst coverage efficiency. *Review of Financial Economics*, 39(1), 27-50.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرستال جامع علوم انسانی